Αναβιώνοντας την κληρονομιά του Άγγελου Κατακουζηνού και της Οικίας του στην Ελλάδα της κρίσης

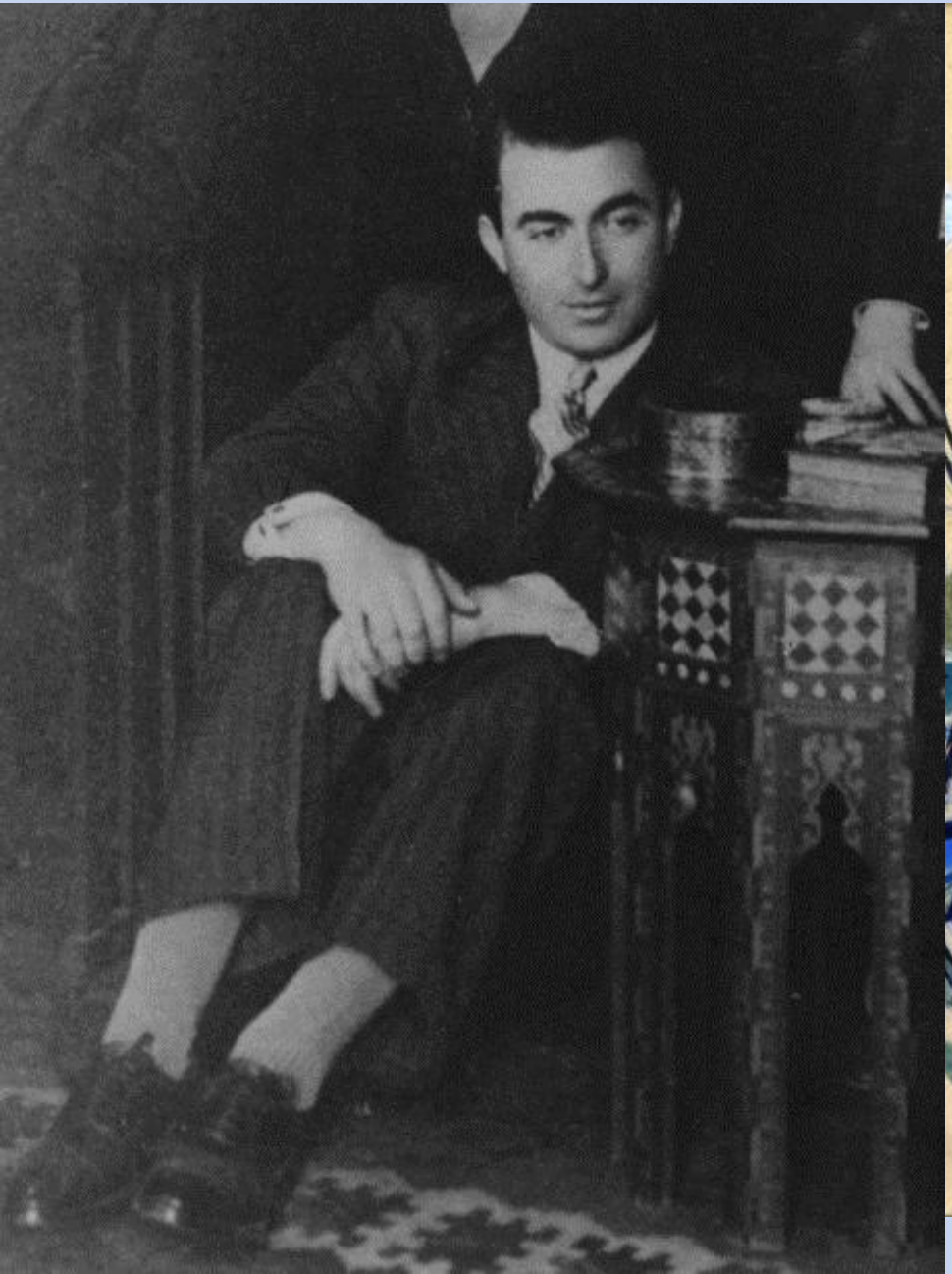

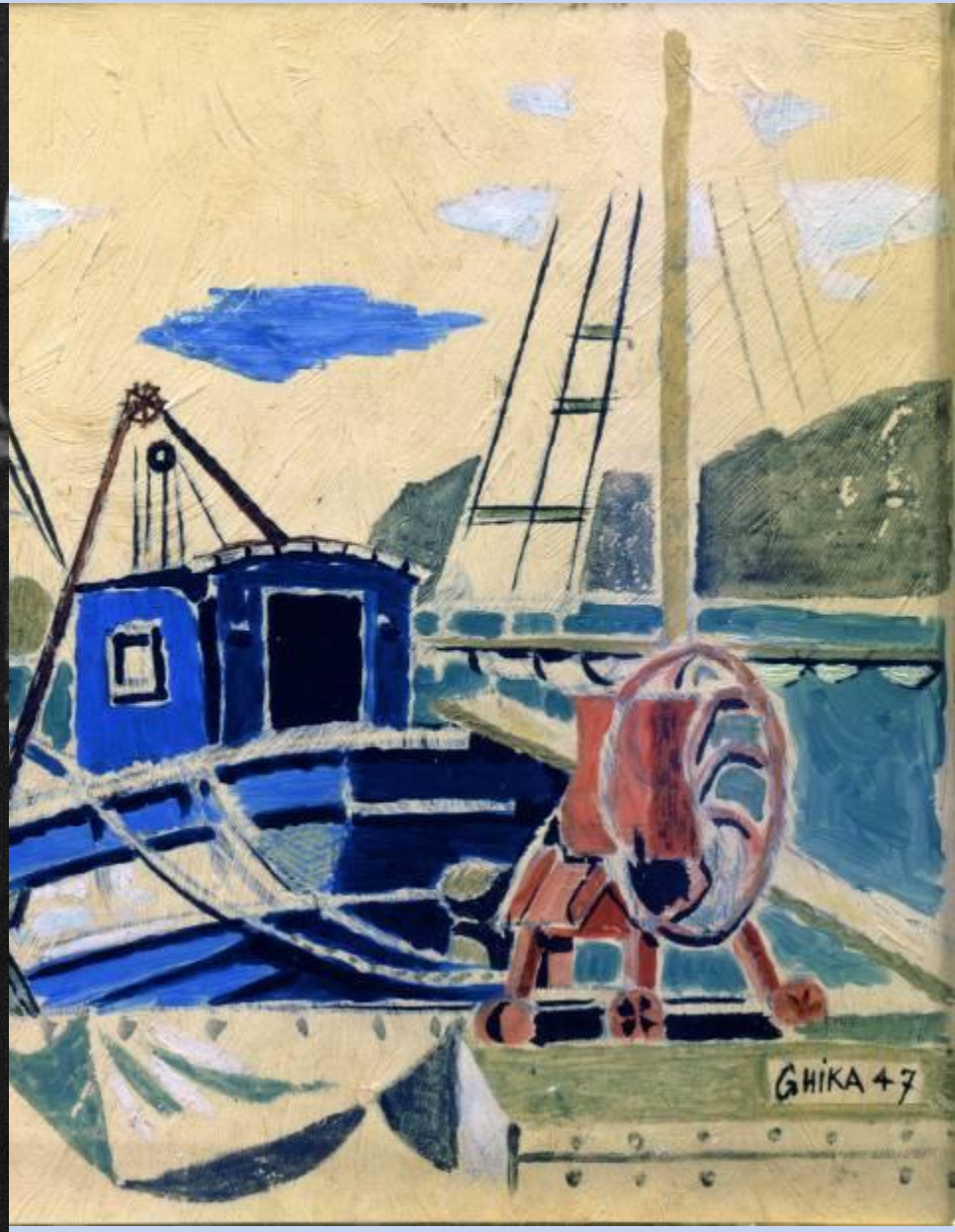

Η θέα από το σαλόνι της Οικία Κατακουζηνού

Η διαδρομή ενός ανθρώπου με όραμα

Το ποιος ήταν ο Άγγελος Κατακουζηνός και η ποια προσφορά του στην Ελλάδα, στο χώρο της ιατρικής, του πολιτισμού και σε τόσους άλλους τομείς είναι ένα ερώτημα που δεν είναι εύκολο να απαντηθεί, λόγω του απίστευτου εύρους του.

Στη σημερινή παρουσίαση θα εστιάσουμε σε μερικές από τις σημαντικές στιγμές της ζωής του, μιας ζωής με όραμα για την χώρα του και με στόχο την προσφορά στους συνανθρώπους του.
Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε την αναβίωση της οικίας του και τις προσπάθειες να διατηρηθεί η μνήμη της προσφοράς του, να αναδειχθεί η κληρονομιά του και η πνευματική και η υλική και μέρος των δράσεων που φιλοξενούνται στο διαμέρισμα της Αμαλίας 4 με γνώμονα την ποιότητα και με στόχο την αυτοχρηματοδότηση του και της συνέχειας της πολιτιστικής προσφοράς των Κατακουζηνών.

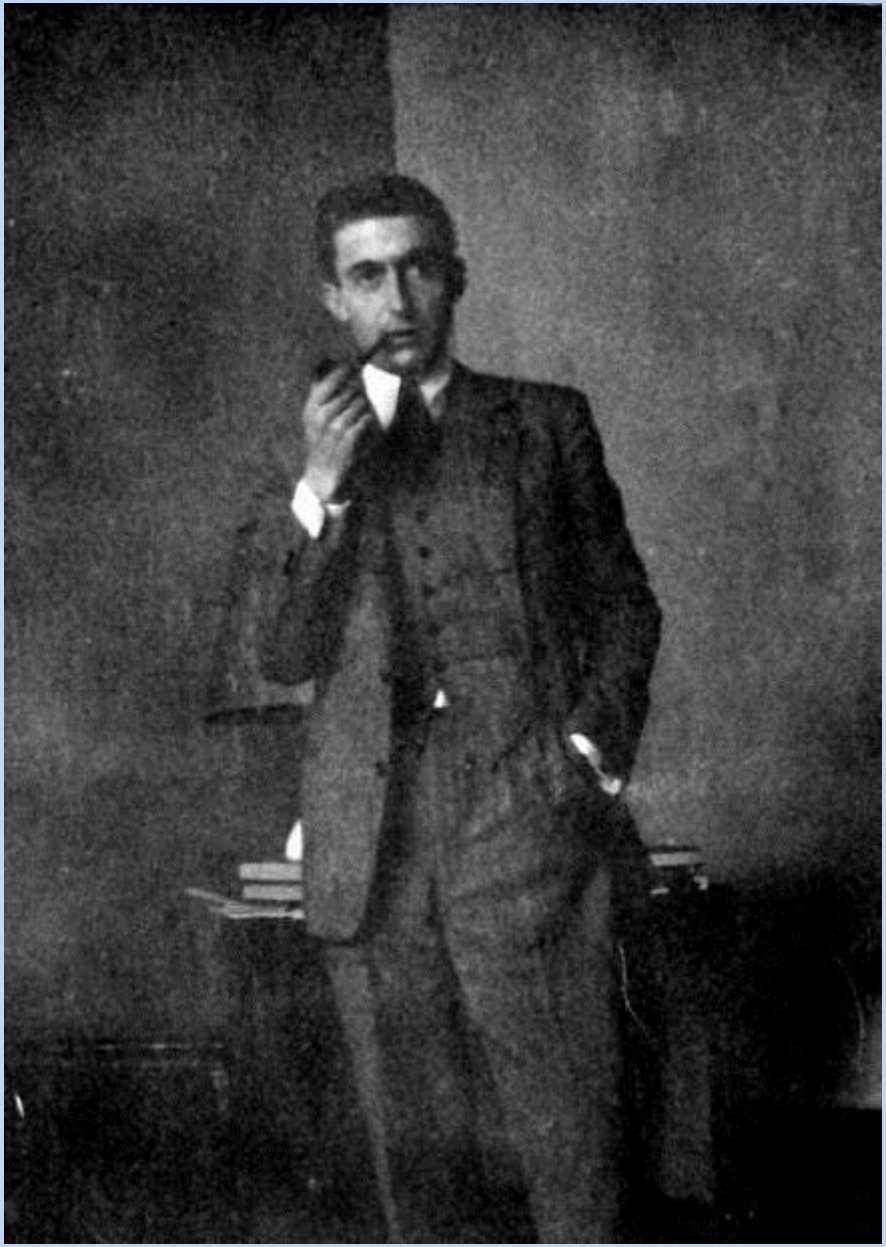

Τα πρώτα χρόνια

Ο Κατακουζηνός γεννήθηκε το 1902 στη Λέσβο. Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή στη Σμύρνη όπου αποφοίτησε με άριστα σε ηλικία 16 ετών. Παρόλο που ο πατέρας του ήταν συνεταίρος με τον Κουτλίδη (τον πατέρα του συλλέκτη) και μαζί έκαναν εμπόριο ξυλείας, επέλεξε να μην σπουδάσει οικονομικά και αφήνει την οικογενειακή επιχείρηση στον μεγάλο του αδελφό τον Ιωάννη Κατακουζηνό και εκείνος να αφιερωθεί στον άνθρωπο και στη φροντίδα του.
Μετά από ένα χρόνο φοίτησης στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, αποφάσισε να συνεχίσει τις σπουδές του στο Μον Πελιέ αρχικά και μετά στο Παρίσι. Επέλεξε τον κλάδο της Νευρολογίας-Ψυχιατρικής.

Τα φοιτητικά χρόνια και η παρέα του Παρισιού το 1925

Στο Παρίσι θα συναναστραφεί με τους ανθρώπους που αργότερα αποτελούν την περίφημη γενιά του'30. Κατοικεί σε διπλανό δωμάτιο με τον Γιώργο Σεφέρη και έχει στενή φιλία με τον Γιώργο Κατσίμπαλη, Στρατή Ελευθεριάδη και Ν. Χ. Γκίκα. Σαν νεαρός φοιτητής ιατρικής φροντίζει τον Μαλακάση και τον Βάρναλη.

Από αριστερά: Christian Zervos, Άγγελος Κατακουζηνός, Tériade , Γιώργος Κατσίμπαλης, Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Μιχάλης Τόμπρος

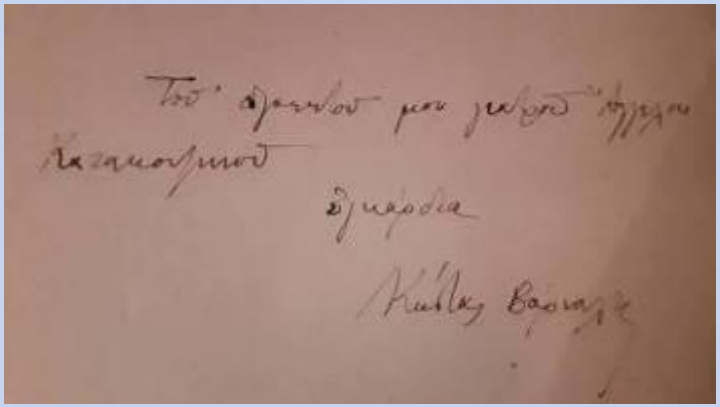

Ιδιόχειρη αφιέρωση του Κώστα Βάρναλη

Η δράση του Άγγελου Κατακουζηνού κατά την Κατοχή και η προσφορά του στις Ελληνογαλλικές Σχέσεις

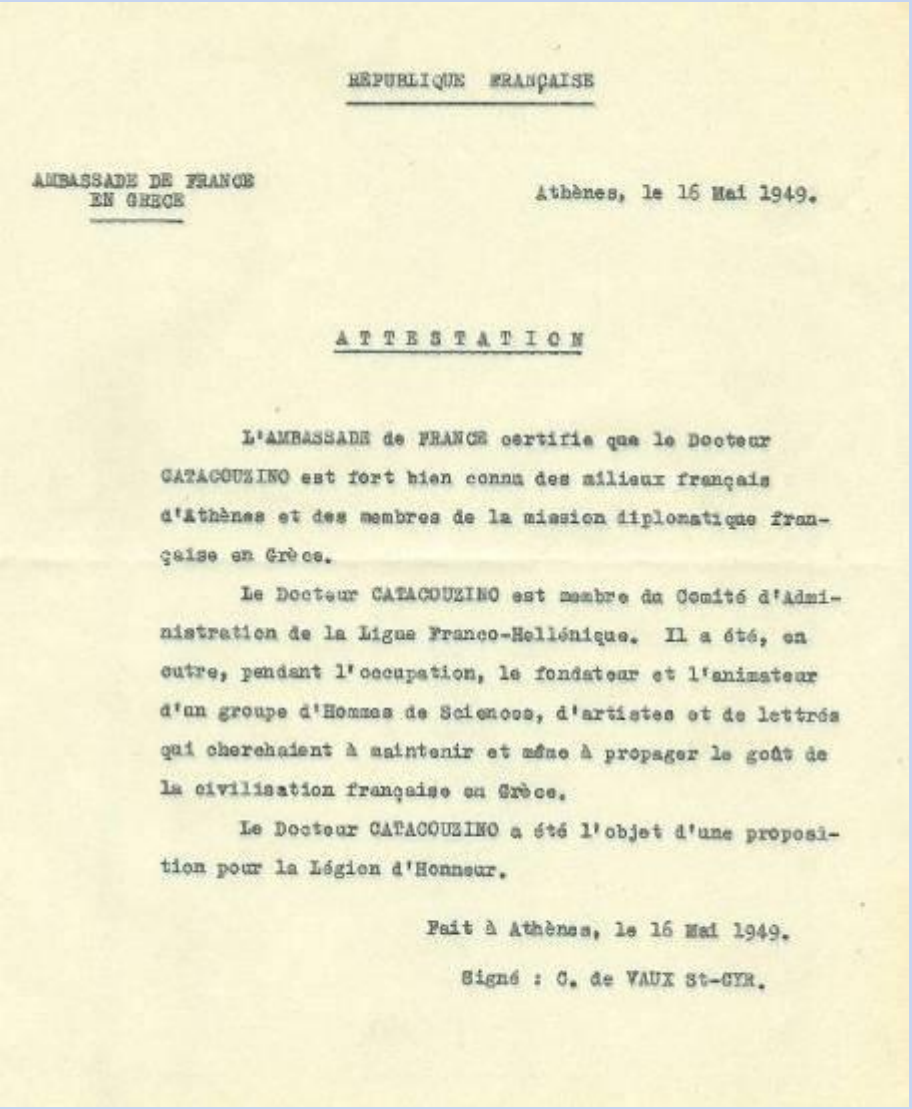

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

AMBASSADE DE FRANCE
EN GRECE

Athènes, le 16 Mai 1949.

ATTESTATION

L'AMBASSADE de FRANCE certifie que le Docteur CATACOUZINO est fort bien connu des milieux français d'Athènes et des membres de la mission diplomatique française en Grèce.

Le Docteur CATACOUZINO est membre du Comité d'Administration de la Ligue Franco-Hellénique. Il a été, en outre, pendant l'occupation, le fondateur et l'animateur d'un groupe d'Hommes de Sciences, d'artistes et de lettrés qui cherchaient à maintenir et même à propager le goût de la civilisation française en Grèce.

Le Docteur CATACOUZINO a été l'objet d'une proposition pour la Légion d'Honneur.

Fait à Athènes, le 16 Mai 1949.

Signé : C. de VAUX St-CYR.

Κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου υπηρετεί εθελοντικά στην Νευρολογική Κλινική του Ευαγγελισμού, σχεδιάζει με κίνδυνο της ζωής του τις βάσεις για το ιατροφαρμακευτικό πλαίσιο που θα πρέπει να αποκτήσει η χώρα μετά την απελευθέρωση.
Συνάμα είναι ο επικεφαλής μιας ομάδας Ελλήνων που συναντιούνται και συζητούν για τις αρχές του γαλλικού διαφωτισμού. Και οι δύο αυτές δραστηριότητες θεωρούνται ύποπτες από τους Γερμανούς κατακτητές και παραλίγο να του στοιχήσουν τη ζωή του. Η Γαλλία του αναγνωρίζει τη δράση του και τον επιβραβεύει.

Βεβαίωση της Γαλλικής Πρεσβείας για το πόσο εκτιμάται η προσφορά του Α.Κ. από τους Γαλλικούς κύκλους των Αθηνών. Ιδιαίτερη αναφορά στην δημιουργία και λειτουργία μιας ένωσης πνευματικών ανθρώπων, που κατά τη διάρκεια της κατοχής υπερασπίστηκαν το Γαλλικό πολιτισμό στην Ελλάδα.

Απόσπασμα από επιστολή του Άγγελου Κατακουζηνού στην οποία αναφέρει τα όσα έκανε την περίοδο της Κατοχής ως αρχηγός μια ομάδας πνευματικών ανθρώπων που προσπαθούσαν να κρατήσουν ψηλά το φρόνιμα των Ελλήνων. Οι δράσεις αυτές θεωρήθηκαν ύποπτες από τους Γερμανούς ως εκδηλώσεις της «Ελεύθερης Γαλλίας», δηλαδή των αντιστασιακών Γάλλων

Je dois ajouter que l'activité de ce groupe, dont j'étais en même temps l'animateur et le president, ne fût pas sans danger, certains de nos membres ayant été arretés par les Allemands, qui consideraient nos reunions comme une manifestation de la France libre..

Η παρασημοφόρηση του Άγγελου Κατακουζηνού με το Légion d'Honneur, το 1949

Η Ίδρυση της Ελληνικής Ιατρικής Ένωσης το 1943

Το 1943-1944 ιδρύει την Ελληνική Ιατρική Ένωση φιλοδοξώντας να βάλει τις βάσεις για την σωστή άσκηση της ιατρικής στη χώρα.

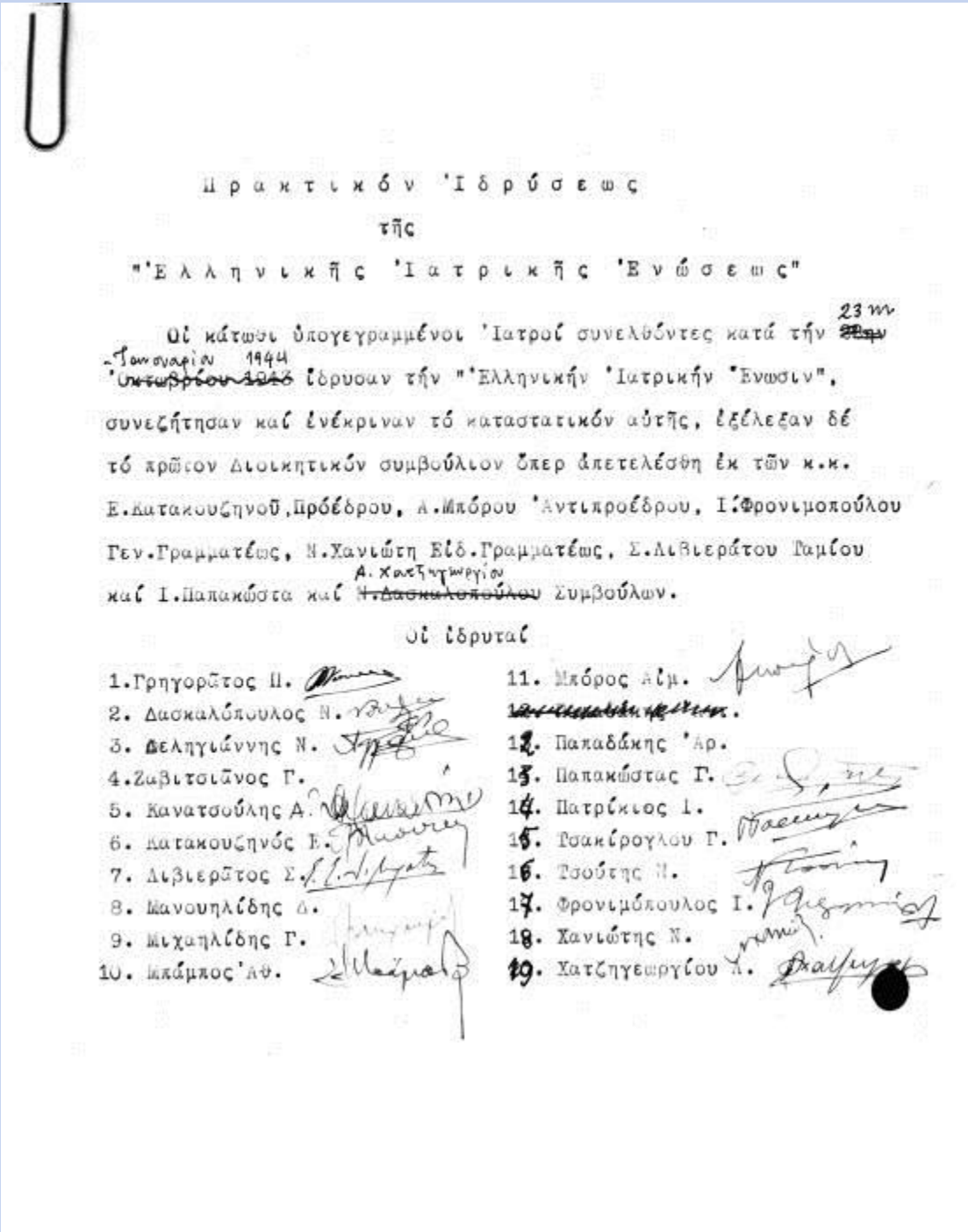

Πρακτικόν Ἰδρύσεως

τῆς

"Ἑλληνικῆς Ἰατρικῆς Ἑνώσεως"

Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι Ἰατροί συνελθόντες κατά τήν 23 m ~~28ην~~ Ἰανουαρίου 1944 ~~Ὀκτωβρίου 1943~~ ἱδρυσαν τήν "Ἑλληνικήν Ἰατρικήν Ἕνωσιν", συνεζήτησαν καί ἐνέκριναν τό καταστατικόν αὐτῆς, ἐξέλεξαν δέ τό πρῶτον Διοικητικόν συμβούλιον ὅπερ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ.κ. Ε.Κατακουζηνοῦ, Πρόέδρου, Α.Μπόρου Ἀντιπροέδρου, Ι.Φρονιμοπούλου Γεν.Γραμματέως, Ν.Χανιώτη Εἰδ.Γραμματέως, Σ.Λιβιεράτου Ταμίου καί Ι.Παπακώστα καί Α. Χατζηγεωργίου ~~Ν.Δασκαλοπούλου~~ Συμβούλων.

Οἱ ἱδρυταί

1. Γρηγορᾶτος Π.
2. Δασκαλόπουλος Ν.
3. Δεληγιάννης Ν.
4. Ζαβιτσιᾶνος Γ.
5. Κανατσούλης Α.
6. Κατακουζηνός Ε.
7. Λιβιερᾶτος Σ.
8. Μανουηλίδης Δ.
9. Μιχαηλίδης Γ.
10. Μπάμπος Ἀθ.
11. Μπόρος Αἰμ.
12. ~~[illegible]~~.
12. Παπαδάκης Ἀρ.
13. Παπακώστας Γ.
14. Πατρίκιος Ι.
15. Τσακίρογλου Γ.
16. Τσούτης Ν.
17. Φρονιμόπουλος Ι.
18. Χανιώτης Ν.
19. Χατζηγεωργίου Α.

Η Ίδρυση της Ελληνο-Γαλλικής Πνευματικής Ένωσης το 1951

Ο Άγγελος Κατακουζηνός ιδρύει την Ελληνο-Γαλλική Πνευματική Ένωση και γίνεται πρώτος Πρόεδρός της, θέλοντας να προσφέρει στον χώρο του πολιτισμού που τον θεωρεί εξίσου σημαντικό με τον χώρο της επιστήμης.

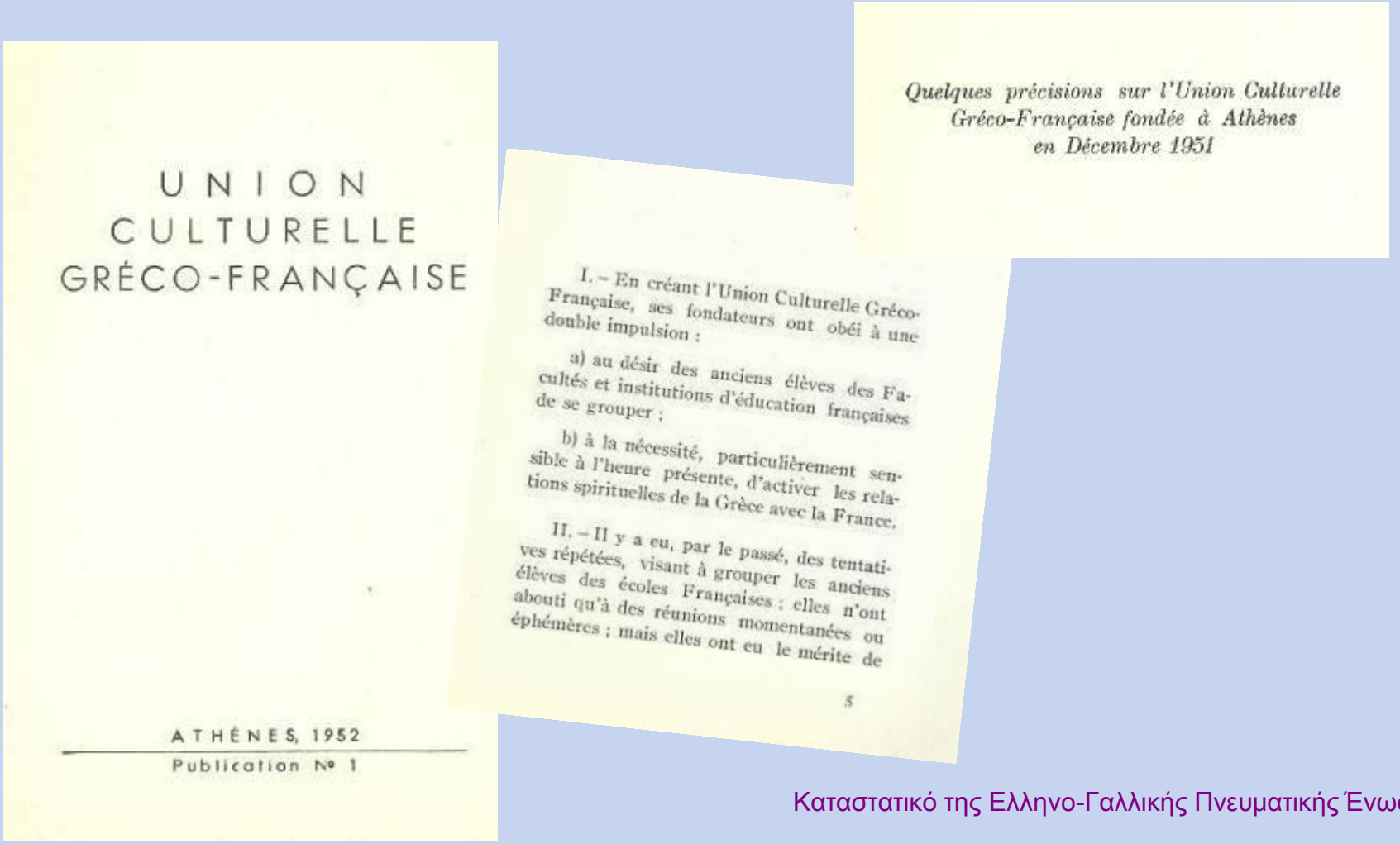

UNION
CULTURELLE
GRÉCO-FRANÇAISE

ATHÈNES, 1952
Publication N° 1

Quelques précisions sur l'Union Culturelle Gréco-Française fondée à Athènes en Décembre 1951

I. – En créant l'Union Culturelle Gréco-Française, ses fondateurs ont obéi à une double impulsion :

a) au désir des anciens élèves des Facultés et institutions d'éducation françaises de se grouper ;

b) à la nécessité, particulièrement sensible à l'heure présente, d'activer les relations spirituelles de la Grèce avec la France.

II. – Il y a eu, par le passé, des tentatives répétées, visant à grouper les anciens élèves des écoles Françaises : elles n'ont abouti qu'à des réunions momentanées ou éphémères ; mais elles ont eu le mérite de

5

Καταστατικό της Ελληνο-Γαλλικής Πνευματικής Ένωσης

Ο Albert Camus και η φιλία του με τον Άγγελο Κατακουζηνό

Ο Κατακουζηνός υπήρξε φίλος με τον Albert Camus και ως Πρόεδρος της Ελληνογαλλικής Ένωσης του ζήτησε, το 1955, να μιλήσει με άλλους Έλληνες διανοούμενους για «Το μέλλον του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού», μια συζήτηση που άφησε εποχή και παρέμεινε σύγχρονη μέχρι τις μέρες μας.

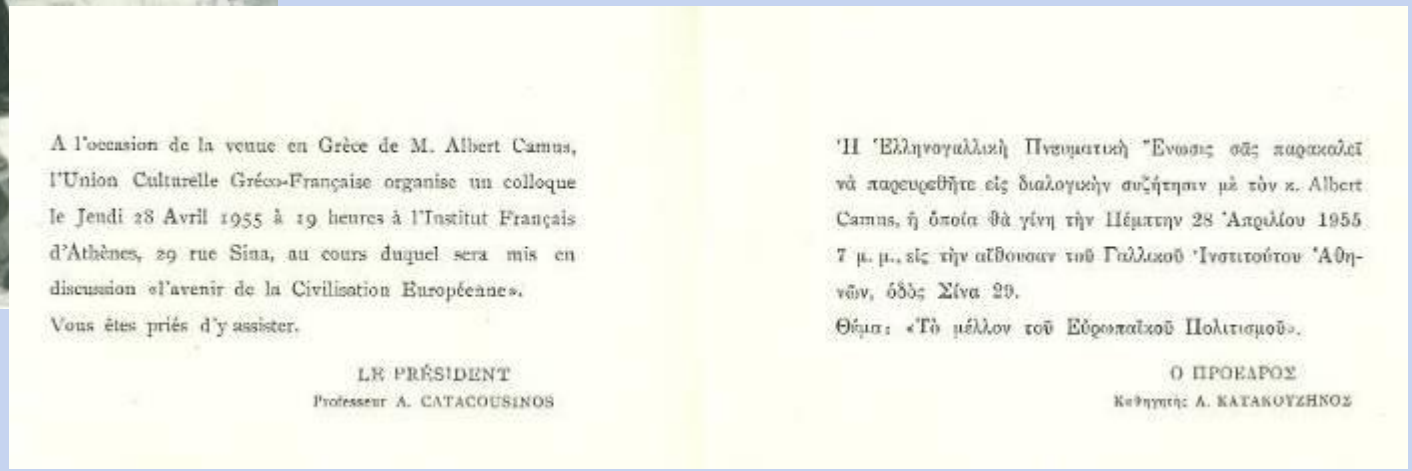

A l'occasion de la venue en Grèce de M. Albert Camus, l'Union Culturelle Gréco-Française organise un colloque le Jeudi 28 Avril 1955 à 19 heures à l'Institut Français d'Athènes, 29 rue Sina, au cours duquel sera mis en discussion «l'avenir de la Civilisation Européenne».
Vous êtes priés d'y assister.

LE PRÉSIDENT
Professeur A. CATACOUSINOS

Ἡ Ἑλληνογαλλικὴ Πνευματικὴ Ἕνωσις σᾶς παρακαλεῖ νὰ παρευρεθῆτε εἰς διαλογικὴν συζήτησιν μὲ τὸν κ. Albert Camus, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ τὴν Πέμπτην 28 Ἀπριλίου 1955 7 μ. μ., εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν, ὁδὸς Σίνα 29.
Θέμα: «Τὸ μέλλον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Καθηγητὴς Α. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

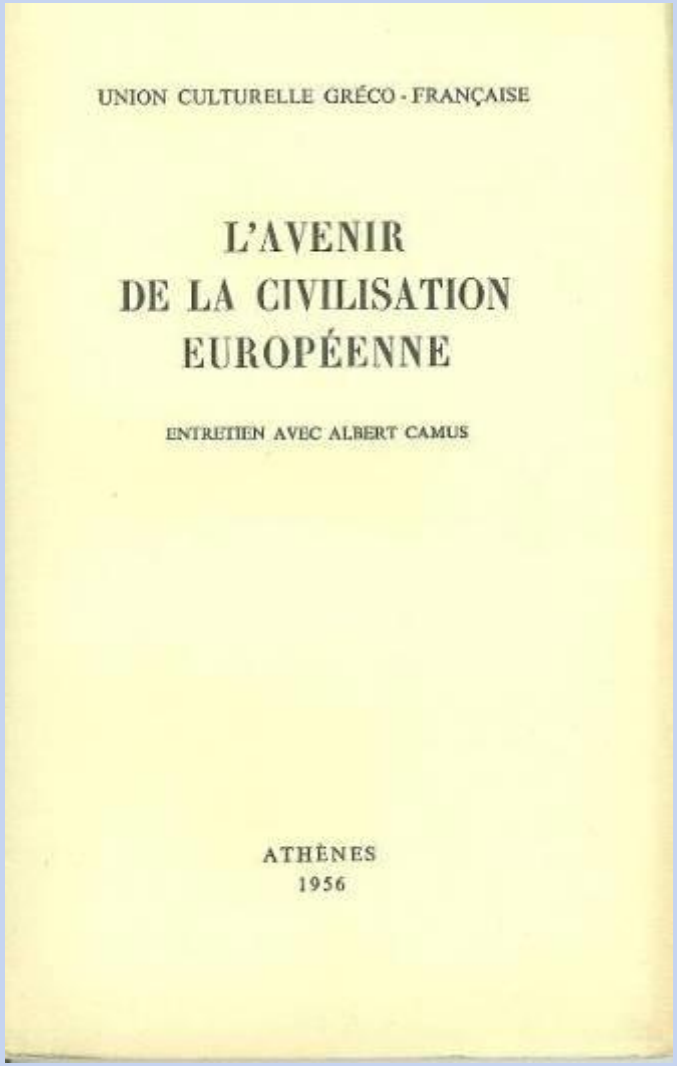

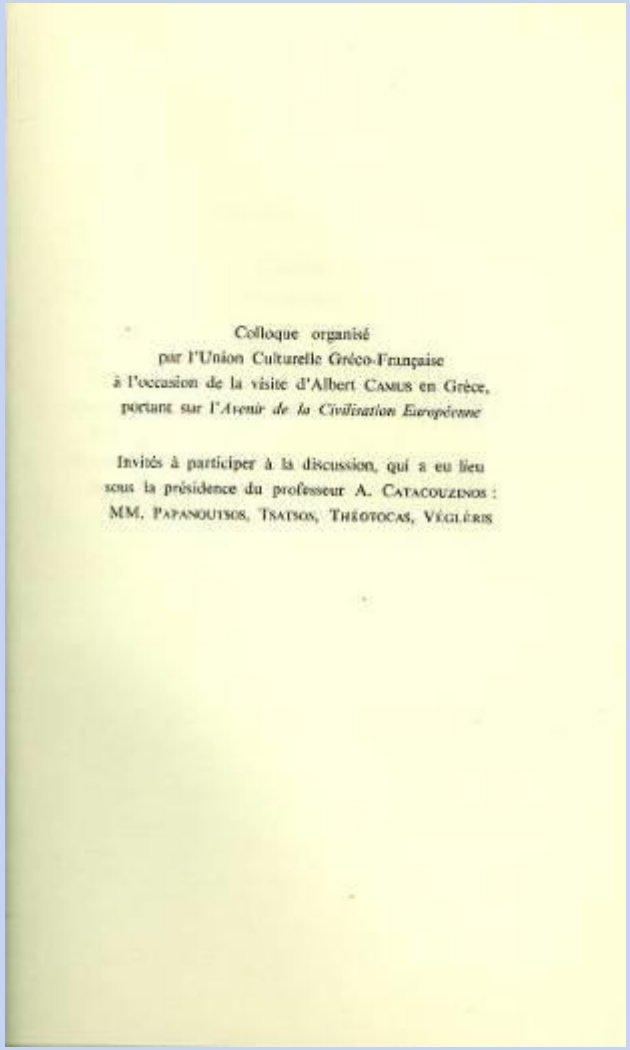

Η συζήτηση αυτή καταγράφηκε από τον Ανδρέα Εμπειρίκο μετά από αίτημα του Κατακουζηνού και εκδόθηκε λίγο αργότερα από τον Κατακουζηνό.

LIBRAIRIE nrf GALLIMARD
Soc. Anon. - cap. 162.000.000 de frs
Chèque Postal : PARIS N° 169-33
Registre du Commerce Seine N° 35.807
Téléphone : LITTRÉ 28-91 à 28-94
Adresse Télégr. : ENEREFENE-PARIS
N° d'Entreprise 553 - 75.107 - 0.041
5, rue Sébastien-Bottin, Paris (VII°)

Docteur A. Catacousinos
7 rue Pindare
Athènes

Paris, le 6 décembre 56.

Mon cher président,

j'ai bien reçu les brochures dont je vous remercie, mais non pas la lettre que vous m'avez écrite. Si je ne vous ai pas accusé réception plus tôt des brochures, c'est que je suis littéralement débordé par l'excès de mes travaux et de mes occupations. Mais je vous ai gardé, ainsi qu'à Mme Catacousinos, une fidèle et amicale pensée. J'espère moi aussi retrouver le plus vite possible la Grèce et je vous prie de croire, d'ici là, à mon affectueux souvenir,

Albert Camus.

Ευχαριστήρια επιστολή του Camus για την αποστολή των τευχών που του έστειλε με την απομαγνητοφωνημένη συζήτηση και για την πιστή και φιλική σκέψη που κρατάει για τους Κατακουζηνούς

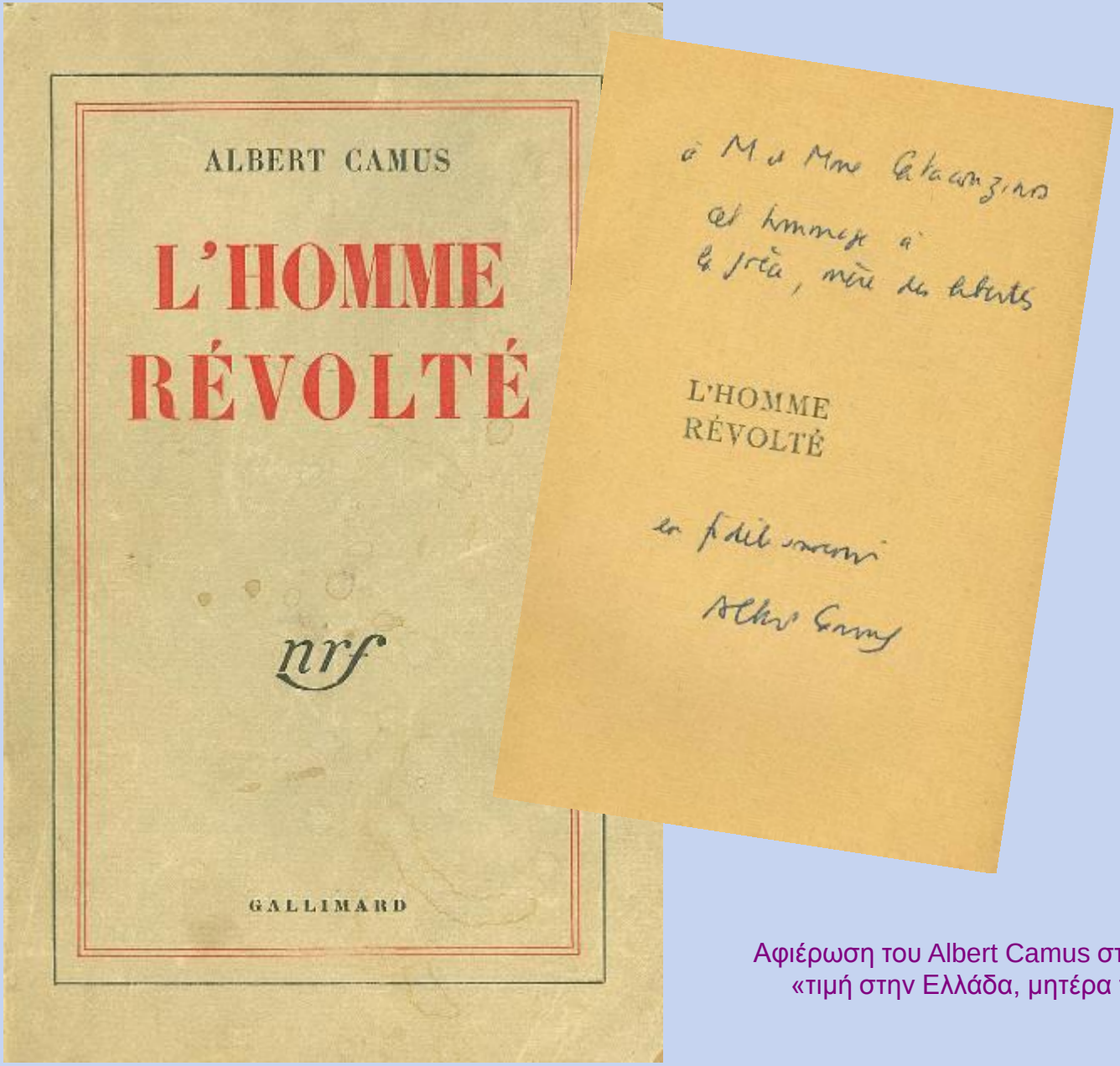

Αφιέρωση του Albert Camus στους Κατακουζηνούς
«τιμή στην Ελλάδα, μητέρα των ελευθεριών»

Στιγμές από την ιατρική του σταδιοδρομία

Ο Κατακουζηνός άρχισε την επαγγελματική του καριέρα στον Ευαγγελισμό αλλά δεν κατάφερε να εκλεγεί για τη θέση του καθηγητή Πατρίκιου όπως προβλεπόταν και αποχώρησε. Λίγο αργότερα αρχίζει τη συνεργασία του με το Νοσοκομείο Παμμακάριστος, όπου διετέλεσε Διευθυντής της Νευρολογικής Κλινικής για 30 χρόνια.

Η προσωπική ζωή του Άγγελου Κατακουζηνού και η σχέση του με τους καλλιτέχνες

Στο σημείο αυτό, θα ήταν σωστό να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο ρόλο της Λητώς Κατακουζηνού και στη στήριξη που προσέφερε στον Άγγελο Κατακουζηνό στα όσα διοργάνωνε. Εξάλλου στα 47 χρόνια του κοινού τους βίου πορεύτηκαν μαζί σε όλα. Η Λητώ Πρωτόπαππα το γένος Σκλαβούνου γεννήθηκε στον Πειραιά περί το1908 και σπούδασε μουσική στη Βιέννη. Μιλούσε 4 γλώσσες και έγραψε λογοτεχνικά βιβλία και ένα θεατρικό έργο. Το βιβλίο για τη ζωή του συζύγου της το 1989 ενέπνευσε πολλούς ανθρώπους και κατάφερε να κρατήσει τη μνήμη του ζωντανή μέχρι τις μέρες μας.

Ο ‘Αγγελος και Λητώ Κατακουζηνού από το 1933-1965

Η φιλία των Κατακουζηνών με τον Marc Chagall και η πρώτη έκθεση μοντέρνας τέχνης
με Έλληνες Ζωγράφους στην Οικία Κατακουζηνού το 1954

Άνω σειρά από τα αριστερά: Αλέξανδρος και Μαρσέλ Κοντοπούλου, 'Αγγελος Κατακουζηνός, Vava Chagall, Λητώ Κατακουζηνού, Marc Chagall, Λίζα Μιχελή, Τζούλια Παπανούτσου, Λιλή Αρλιώτη, Ελένη Βακαλό, Γιάννης Στεφανέλλης

Κάτω σειρά από τα αριστερά: Γιάννης Μόραλης, Τώνης Σπητέρης, Γιάννης Τσαρούχης, Νίκος Νικολάου

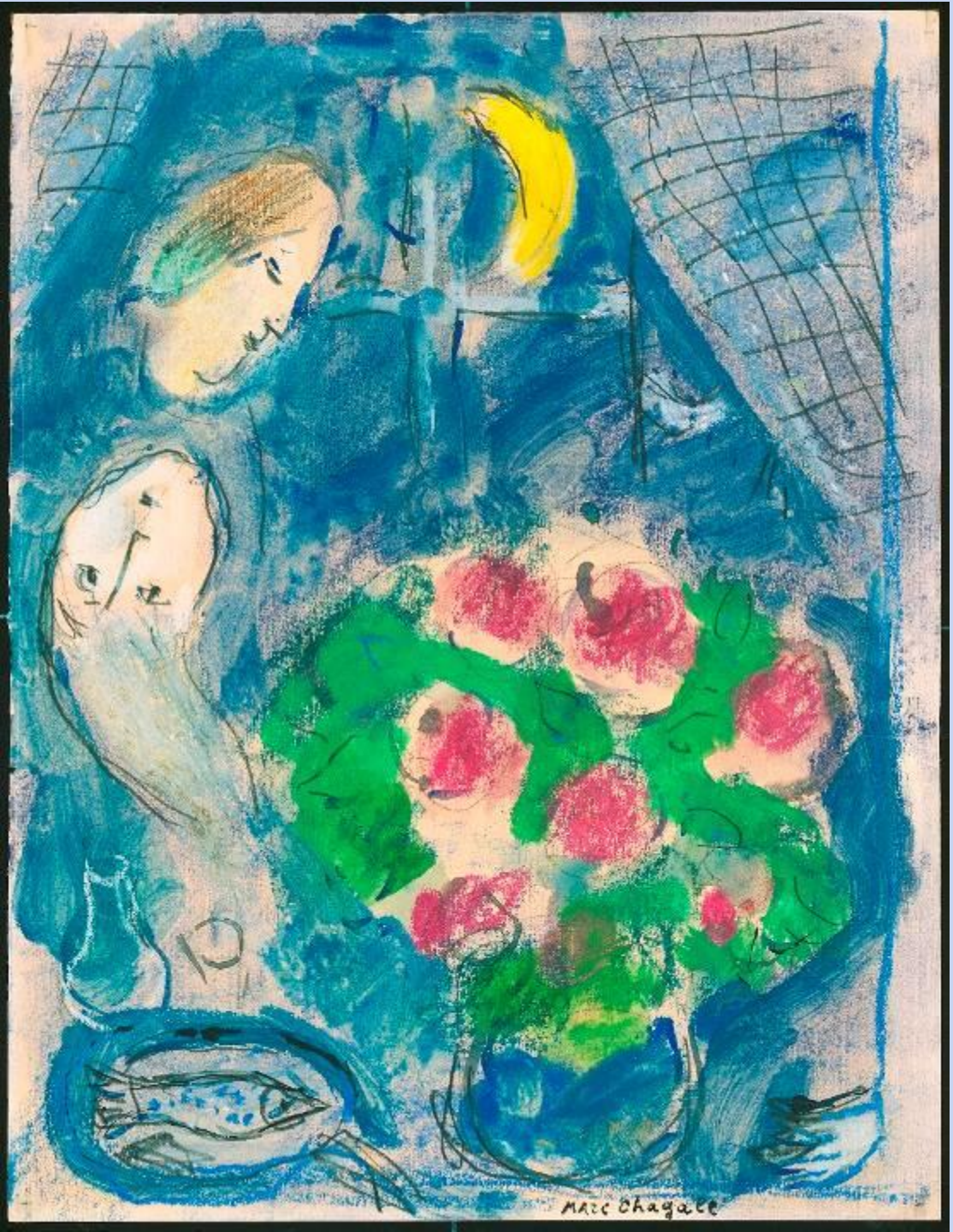

Ο Chagall για να τους ευχαριστήσει έφτιαξε το πορτραίτο της Λητώς με τίτλο:

«Το ξανθό κεφάλι της Λητώς
στο μπλέ του Chagall»

Η φιλία και η φροντίδα του Άγγελου Κατακουζηνού προς τους καλλιτέχνες, ήταν η αφορμή για να δείξουν και εκείνοι την εκτίμησή τους στο πρόσωπό του χαρίζοντας κάποια από τα καλύτερά τους ίσως έργα.

Έργο του Ν. Χ. Γκίκα του 1931 χαρισμένο στους Κατακουζηνούς

Οι εποχές του Ν. Χ. Γκίκα στην Οικία Κατακουζηνού

Έργα του Γιάννη Τσαρούχη για τους Κατακουζηνούς

Ψηφιδωτό φτιαγμένο από τον Σπύρο Βασιλείου για τους Κατακουζηνούς και φωτογραφία με ιδιόχειρη αφιέρωση.

Άλεξ Μυλωνά, αντίγραφο της «Παναγιά η Γοργόνα» που βρίσκεται στη Λέσβο, το οποίο βρίσκεται στο γραφείο του Άγγελου Κατακουζηνού.

Μια χαρακτηριστική βραδιά στην Οικία Κατακουζηνού.
Αριστερά ο Βενέζης, στο κέντρο ο Θεοτοκάς και δεξιά ο Kimon Friar

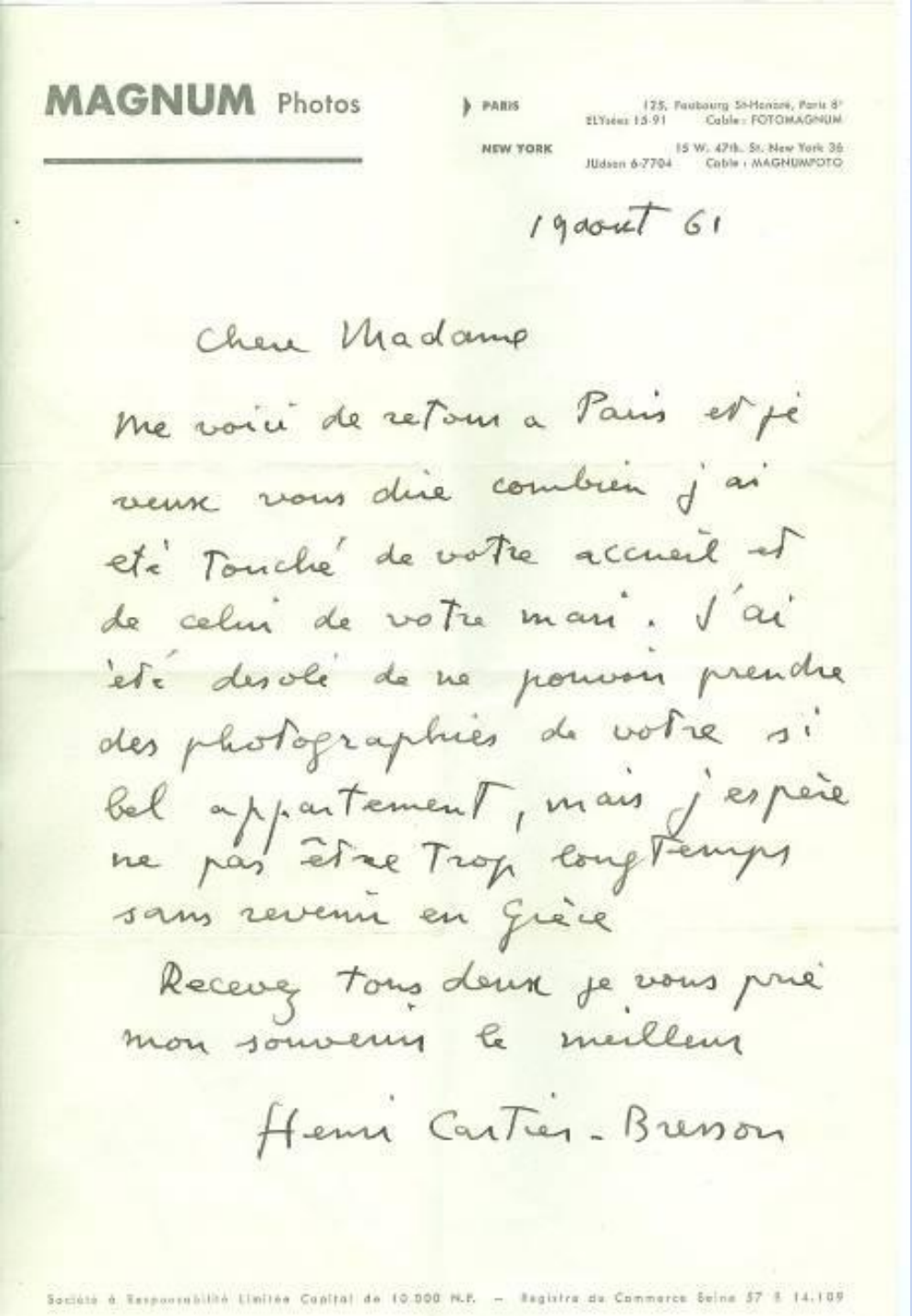

MAGNUM Photos

PARIS 125, Faubourg St-Honoré, Paris 8e
ELYsées 15-91 Cable : FOTOMAGNUM

NEW YORK 15 W. 47th. St. New York 36
JUdson 6-7704 Cable : MAGNUMPOTO

19 aout 61

Chere Madame

Me voici de retour a Paris et je veux vous dire combien j'ai été Touché de votre accueil et de celui de votre mari. J'ai été desolé de ne pouvoir prendre des photographies de votre si bel appartement, mais j'espère ne pas être Trop longTemps sans revenir en Grèce

Recevez tous deux je vous prie mon souvenir le meilleur

Henri Cartier-Bresson

Société à Responsabilité Limitée Capital de 10.000 N.F. — Registre de Commerce Seine 57 B 14.109

Ένας από τους Γάλλους φίλους των Κατακουζηνών ήταν και ο Henri Cartier-Bresson

Στην επιστολή αυτή (του 1961) τους ευχαριστεί για τη ζεστή υποδοχή τους και ευελπιστεί πως θα καταφέρει να φωτογραφίσει το υπέροχο διαμέρισμά τους (Αμαλίας 4) στο επόμενο ταξίδι του στην Ελλάδα

Ο Άγγελος Κατακουζηνός και
το Institut Pasteur

Πρόεδροι τοῦ Ἐπιστημονικοῦ τούτου Κέντρου ὑπῆρξαν κατά καιρούς ἀπό τῆς ἱδρύσεώς του διάφοροι προσωπικότητες, καθηγηταί Πανεπιστημίου ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. Ἀθανασάκης καί κατά τήν τελευταῖαν εἰκοσαετίαν ὁ κ. Κωστῆς Ἠλιάσκος, πρώην διοικητής τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν καί Ἐθνικῆς.

Ἡ δέ σημερινή σύνδεσις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι ἡ ἑξῆς :

Πρόεδρος : Καθηγητής Α. Κατακουζινός.

Μέλη :

Ναύαρχος - Κ. Ἀλεξανδρῆς

Σ.Κατράκης- Καθηγητής Πολυτεχνείου.

Δ.Ζέμελης - Δικηγόρος Νομικός Σύμβουλος

Ὑποστράτηγος- Κ. Κατζηγιάννης

J.FAUVE - Μορφωτικός σύμβουλος Γαλλικῆς Πρεσβείας - Διευθυντής τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.

P.AMMANDRY - Διευθυντής τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς.

CL.MASSOL - Διευθυντής ἑταιρείας PECHINE/

F.CRAISSANT- Γραμματεύς τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς.

J.BRUNEAU - Διευθυντής ἐπιστημονικός τοῦ Ἑλλ. Ἰνστιτούτου Παστέρ.

Ἡ Ἐθνοφελής ἀποστολή τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ τόσον εἰς τόν Ἐπιστημονικόν Τομέα τῆς δραστηριότητός του ὅσον καί ὡς φρουροῦ τῆς ὑγείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καθιστᾶ τό ἐπιστημονικόν τοῦτο κέντρον ἄξιον μεγίστης προσοχῆς στοργῆς καί

./.

Επιστολή Mercier προς το Υπουργείο Εξωτερικών της Γαλλίας, με την οποία προτείνει την υποψηφιότητα του Α.Κ. για Commandeur de la Légion d'Honneur και μεταφέρει την υποστήριξη του Louis Pasteur Vallery-Radot, εγγονού του Louis Pasteur, εστιάζοντας στην προσφορά του Α.Κ. προς το Ινστιτούτο Pasteur, 1966.

PARIS, le 27 Janvier 1966.

COPIE

Monsieur Bernard DURAND
Ministre plénipotentiaire
Chef du Protocole
MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES

37, Quai d'Orsay

75 - P A R I S 7ème.

Mon cher Bernard,

Le Professeur PASTEUR VALLERY-RADOT vient d'attirer l'attention de Monsieur BASDEVANT sur les mérites de notre ami CATACOUZINOS à une promotion dans l'Ordre de la Légion d'Honneur.

Vous le connaissez bien : je serai bref. Ange CATACOUZINOS est un des meilleurs et des plus fidèles soutiens de l'influence culturelle française en Grèce.

Professeur agrégé à la Faculté de Médecine de Paris, il n'a cessé d'accueillir des missions médicales françaises à Athènes mais c'est surtout au titre de l'Institut Pasteur que je tiens à affirmer ses droits à notre reconnaissance.

Depuis très longtemps, il est Membre du Conseil d'Administration de l'Institut Pasteur d'Athènes. Il y a quelques années, il en est devenu le Vice-Président et ne cesse d'entourer le Directeur de ses conseils éclairés et de son appui efficace.

Je crois, en particulier, que c'est grâce à lui que notre filiale athénienne a vu accroître la subvention versée par le Gouvernement hellénique. Il a facilité les contacts entre l'Institut Pasteur d'Athènes et les Centres scientifiques et hospitaliers de Grèce.

En résumé, je souhaiterais que toutes nos représentations diplomatiques à l'Etranger puissent avoir un ami et un conseiller aussi précieux. C'est pourquoi je me permets d'insister auprès de vous pour que sa promotion au grade de Commandeur de la Légion d'Honneur puisse être prise en considération dans les meilleurs délais.

Bien affectueusement.

Pierre.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Ελλάδα το 1963,
ο Στρατηγός και Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Γαλλίας,
Charles de Gaulle, ζητάει να τον προϋπαντήσει ο Άγγελος Κατακουζηνός
και τον συγχαίρει για την προσφορά του στο Institut Pasteur.

Η φιλία του του Άγγελου Κατακουζηνού με τον Στρατή Ελευθεριάδη και η δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου

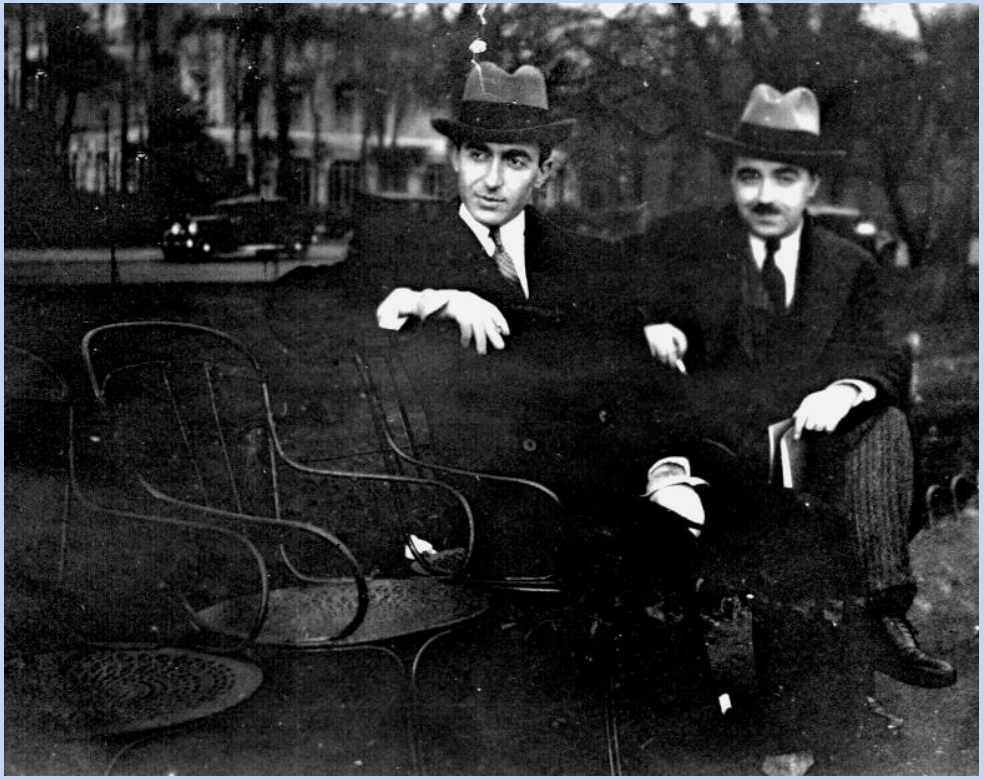

Μέχρι πριν από λίγο καιρό είχε αγνοηθεί από τους ειδικούς η σχέση του Άγγελου Κατακουζηνού με την προβολή της πολιτιστικής αξίας του Θεόφιλου και ο ρόλος του στη δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου. Το αρχειακό υλικό και η αλληλογραφία των δύο φίλων μας επιτρέπει να έχουμε μια πλήρη εικόνα για τον καθοριστικό ρόλο του Άγγελου Κατακουζηνού και για αυτά τα θέματα.

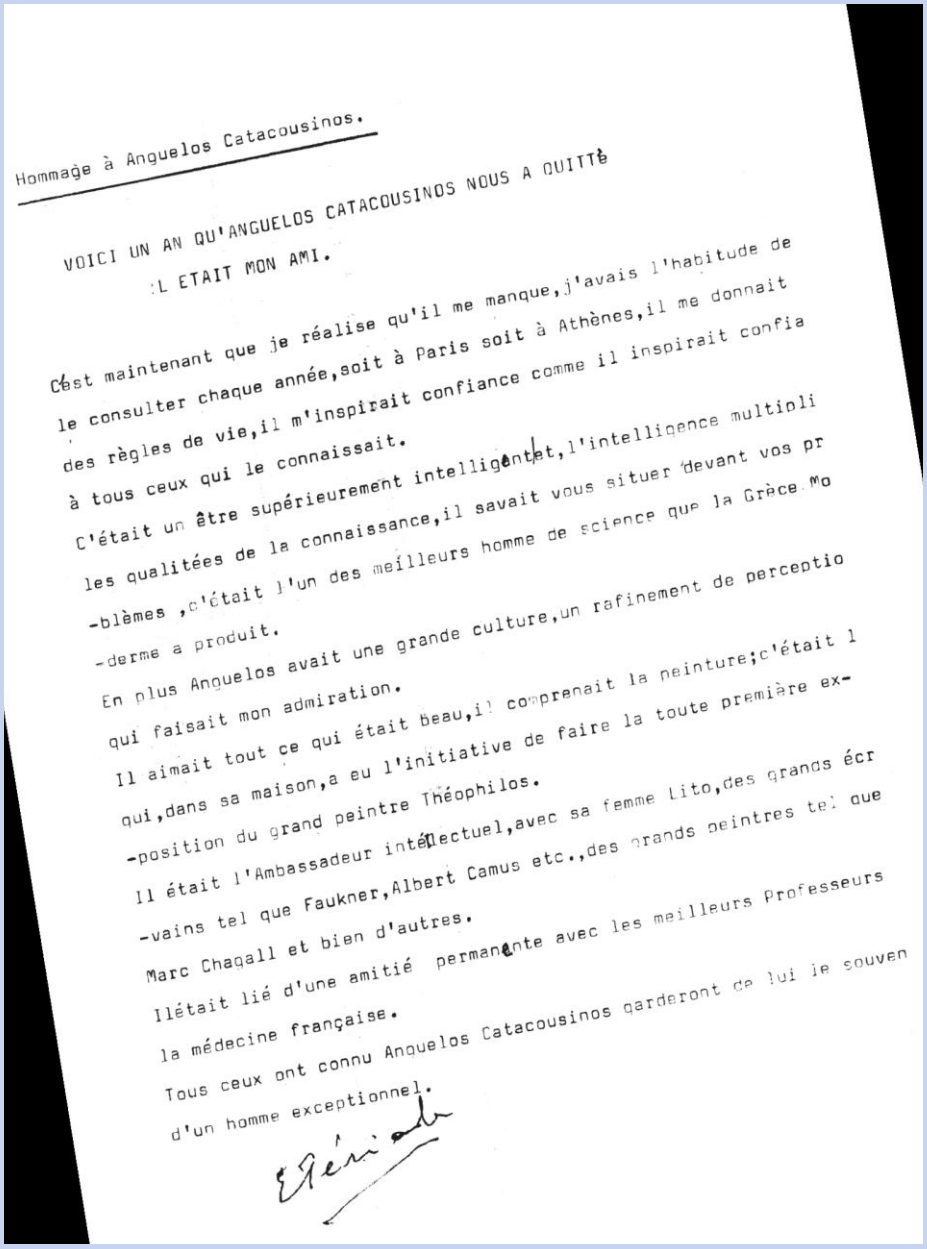

Hommage à Anguelos Catacousinos.

VOICI UN AN QU'ANGUELOS CATACOUSINOS NOUS A QUITTÉ
IL ETAIT MON AMI.

C'est maintenant que je réalise qu'il me manque,j'avais l'habitude de
le consulter chaque année,soit à Paris soit à Athènes,il me donnait
des règles de vie,il m'inspirait confiance comme il inspirait confia
à tous ceux qui le connaissait.
C'était un être supérieurement intelligent,l'intelligence multipli
les qualitées de la connaissance,il savait vous situer devant vos pr
-blèmes ,c'était l'un des meilleurs homme de science que la Grèce mo
-derne a produit.
En plus Anguelos avait une grande culture,un rafinement de perceptio
qui faisait mon admiration.
Il aimait tout ce qui était beau,il comprenait la peinture;c'était l
qui,dans sa maison,a eu l'initiative de faire la toute première ex-
-position du grand peintre Théophilos.
Il était l'Ambassadeur intellectuel,avec sa femme Lito,des grands écr
-vains tel que Faukner,Albert Camus etc.,des grands peintres tel que
Marc Chagall et bien d'autres.
Il était lié d'une amitié permanente avec les meilleurs Professeurs
la médecine française.
Tous ceux ont connu Anguelos Catacousinos garderont de lui le souven
d'un homme exceptionnel.

Ας δούμε τι λέει χρόνια αργότερα ο ίδιος ο Tériade:

« Ο Άγγελος Κατακουζηνός μας άφησε.
Ήταν ο φίλος μου... Συνήθιζα να τον
συμβουλεύομαι κάθε χρόνο στο Παρίσι
ή στην Αθήνα. Μου'δινε κανόνες ζωής.
Μου εμφυσούσε εμπιστοσύνη στον εαυτό
μου, όπως και σε όσους γνώριζε.
Ήταν ένα πλάσμα ανώτατης νόησης…
Είχε μια ευρύτερη κουλτούρα,
μια εκλεπτυσμένη αντίληψη που σου
προκαλούσε θαυμασμό. Αγαπούσε ότι ήταν
ωραίο. Γνώριζε καλά τη ζωγραφική. Ήταν
αυτός που πήρε την πρωτοβουλία να
παρουσιάσει την έκθεση Θεόφιλου…»

Η θέα από το μπαλκόνι της Οικία Κατακουζηνού

Η «πίστη» και η προσφορά του Κατακουζηνού απέναντι στον Θεόφιλο

Σύμφωνα με τα λόγια του Κατακουζηνού, όταν σε νεαρή ηλικία είδε φωτογραφίες από τα έργα του Θεόφιλου στο ατελιέ του Γουναρόπουλου, αισθάνθηκε ότι έπρεπε η γενιά του να ασχοληθεί σοβαρά με αυτόν τον καλλιτέχνη και να τον αναδείξει. Λέει χαρακτηριστικά:
«Όσο για μένα, το έργο και η προσωπικότητα του Θεόφιλου άρχισε να με απασχολεί σοβαρά. Ο Θεόφιλος ήταν ένας σχιζοφρενικός που δεν μπορούσε να προσαρμοστεί στη ζωή και ζούσε έξω από την πραγματικότητα; Ή ήταν πλάσμα ονειροπαρμένο που δεν έβλεπε παρά μονάχα την ομορφιά κι ήταν πάνω από τα κοινά μέτρα των ανθρώπων;»

Η «μάσκα» του Θεόφιλου, Τόμπρος
Συλλογή Ιδρύματος Κατακουζηνού

Απόσπασμα από άρθρο του Νέστορα Μάτσα
«Στα σκληρά χρόνια του πολέμου τα έργα του Θεόφιλου τα φύλαγε με στοργή και αφοσίωση ένας άλλος λάτρης του λαϊκού μας ζωγράφου, ο καθηγητής Άγγελος Κατακουζηνός. Ψυχίατρος στο επάγγελμα, από τους καλύτερους που έχει σήμερα να επιδείξει η Ευρώπη, αλλά ποιητής από ένστικτο, με μια καταπληκτική διορατικότητα «είδε», κατάλαβε και αγάπησε με φανατισμό την τέχνη του Θεόφιλου. Αυτόν τον φανατισμό κατόρθωσε ακέραιο να τον μεταδώσει και σε άλλον και έτσι δημιουργήθηκε το εύκρατο κλίμα Θεόφιλου που επέβαλε στην κοινή συνείδηση τον λαϊκό μας ζωγράφο!»

Η πρωτοβουλία για να παρουσιάσει ο Κατακουζηνός την έκθεση Θεόφιλου ήταν μια οδύσσεια που με δυσκολία θα φανταζόταν κανείς.
Τόσο εκείνος όσο και όλοι όσοι ασχολήθηκαν με τον Θεόφιλο τότε κατηγορήθηκαν για την προτίμηση τους στον «παλαβό μπογιατζή» και θεωρήθηκε ότι υπονομεύουν την «καθαρότητα» του Ελληνισμού.
Ο Κατακουζηνός προσπάθησε επανειλημμένα να διοργανώσει την πρώτη έκθεση Θεόφιλου αλλά οι συγκυρίες δε βοηθούσαν. Την πρώτη φορά, η χρονική στιγμή συμπίπτει με τη Δικτατορία του Μεταξά, η δεύτερη με την κήρυξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η τρίτη με τον εμφύλιο.

«Ο Tériade μου εμπιστεύτηκε τα έργα στα 1936… Θυμάμαι τα δύσκολα χρόνια του πολέμου και της κατοχής σε στιγμές αδυναμίας ξεδιπλώναμε τα κάμποτ με άπειρη προσοχή, στήναμε μπροστά μας τον Αθανάσιο Διάκο, τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, το Γέρο του Μοριά…
Κοντολογίς όλη τη λεβεντιά και το θρύλο της Πατρίδας κι ατενίζοντάς τους, αναθαρρεύαμε…»

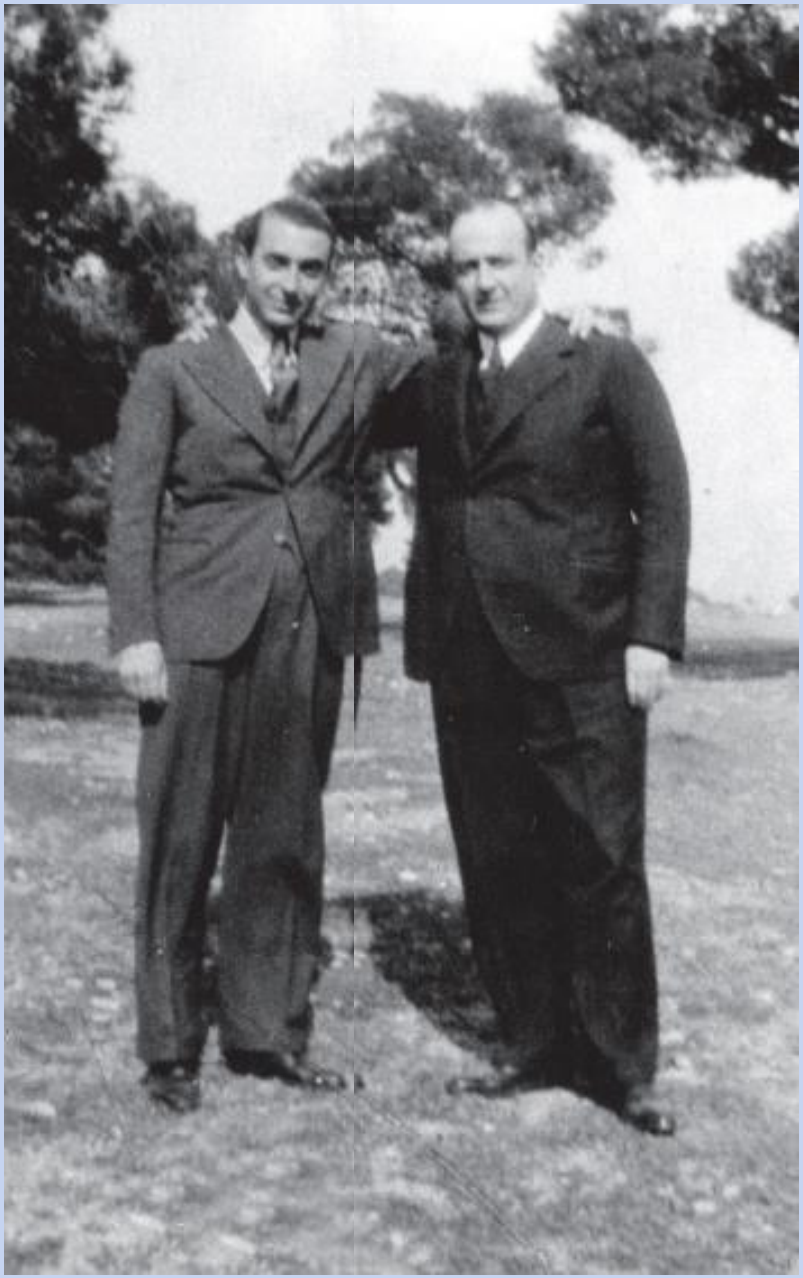

Άγγελος Κατακουζηνός- Γιώργος Κατσίμπαλης

Τελικά το 1946 οι Κατακουζηνοί οργανώνουν στην οικία τους στην Πινδάρου 7 την πρώτη έκθεση Θεόφιλου και κυριολεκτικά συγκεντρώνουν τα βέλη όλων…
«Που οδηγούμεθα;» αναρωτιέται η Αθηναϊκή:

«Ένας Κατακουζηνός να εκθέτει σπίτι του έναν κομμουνιστή μπογιατζή. Να τον επαινεί ο Σεφέρης και να κόπτεται υπέρ αυτού ένας Χατζηκυριάκος-Γκίκας! Που οδηγούμεθα ύψιστε Θεέ!»

Όσο για τις προσκείμενες εφημερίδες προς την αριστερά:

«Τι ντροπή το παιδί του λαού…στο σαλόνι του Κατακουζηνού…»

Η έκθεση κατέβηκε σε 15 ημέρες αλλά ο Κατακουζηνός δεν έχασε το κουράγιο του. Μαζί με τον Γιώργο Κατσίμπαλη και τον Γιώργο Σεφέρη απευθύνονται στον Rex Warner διευθυντή του Βρετανικού Συμβουλίου και τον πείθουν να οργανώσει εκεί τη δεύτερη έκθεση. Ταυτόχρονα ζητούν τη στήριξη από τους ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης.

Χρόνια αργότερα σε μία από τις επιστολές του Σεφέρη προς τον Κατακουζηνό όταν ο δεύτερος προσπαθεί να τον πείσει να πάρει μέρος σε μια νέα πολιτιστική κίνηση του γράφει: «Το βρισίδι που φάγαμε τα χρόνια της έκθεσης Θεόφιλου το ξεχνάς Άγγελε - ΚΑΛΑ ΚΑΝΕΙΣ».

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΟΡΤΩΝ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Παρισίων.

ΜΕΛΗ

ΣΤΡΑΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ
Καθηγητής.

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Ζωγράφος.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ
Συγγραφεύς. Ἀκαδημαϊκός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ζωγράφος.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
Ποιητής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ
Ποιητής.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ
Ζωγράφος.

ΛΕΩΝ ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Δημοσιογράφος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗΣ
Λογοτέχνης.

ΚΙΤΣΟΣ ΜΑΚΡΗΣ
Λαογράφος

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΗΤΡΕΛΙΑΣ
Πρόεδρος Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ
Ποιητής - Βραβεῖον NOBEL 1963.

ΤΩΝΗΣ ΣΠΗΤΕΡΗΣ
Τεχνοκριτικός.

ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΜΠΡΟΣ
Γλύπτης. Καθηγητής Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ
Ζωγράφος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΤΕΡΗΣ
Δημοσιογράφος.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ
Βυζαντινολόγος. Διευθυντὴς Μουσείου Μπενάκη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ-ΓΚΙΚΑΣ
Ζωγράφος. Καθηγητὴς Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

28—29 Αὐγούστου 1965

27 Αὐγούστου—Παρασκευὴ	Ὥρα 6 μ.μ. Ἀναχώρησις ἐκ Πειραιῶς (Ἀκτὴ Τζελέπη) μὲ τὸ ἀχηματαγωγὸ (Ferry-Boat.) «ΑΔΩΝΙΣ»
28 Αὐγούστου—Σάββατο	Ὥρα 7 π.μ. Τὸ πλοῖον παρακλέει τὴν Μυτιλήνην. Θέαμα μαγευτικόν.
	Ὥρα 8.15 π.μ. Ἄφιξις εἰς λιμένα Μυτιλήνης. Τὸ ἀτμόπλοιον θὰ ἀποπλεύσῃ ἐν συνεχείᾳ διὰ μίαν θαλασσίαν ἐκδρομὴν εἰς τὸν φημισμένον κόλπον τῆς Γέρας καὶ πιθανῶς εἰς Μόλυβον. Θὰ ἐπακολουθήσῃ θαλάσσιον λουτρόν. Γεῦμα ἐπὶ τοῦ πλοίου.
	Ὥρα 4 μ.μ. Ἐκδρομὴ εἰς Ἀγιάσσον μὲ σταθμὸν εἰς Καρίνην.
	Ὥρα 7 μ.μ. Ἐπιστροφὴ εἰς Μυτιλήνην. Ὥρα 8.30 μ.μ. παρακολούθησις ναυτικῆς ἑορτῆς.
	Ὥρα 9.30 μ.μ. Δεξίωσις τοῦ Δημάρχου Μυτιλήνης εἰς παραθαλάσσιον κέντρον. Διανυκτέρευσις ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου.
29 Αὐγούστου—Κυριακὴ	Ὥρα 8 π.μ. Πρόγευμα.
	Ὥρα 8.30 π.μ. Ἀναχώρησις εἰς Βαρειά.
	Ὥρα 9 π.μ. Ἐγκαίνια τοῦ Μουσείου. Θὰ ἐπακολουθήσῃ τοπικὸ λαϊκὸ πανηγύρι. Ἐν συνεχείᾳ θαλάσσιον λουτρόν.
	Ὥρα 5 μ.μ. Ἀναχώρησις διὰ Πειραιᾶ.
30 Αὐγούστου—Δευτέρα	Ὥρα 7 π.μ. Ἄφιξις εἰς Πειραιᾶ.

Τὴν κράτησιν θέσεων ἐπὶ τοῦ πλοίου δι' ἐπιβάτας καὶ αὐτοκίνητα ἔχει ἀναλάβει τὸ Πρακτορεῖον «ΟΛΥΜΠΟΣ» ὁδὸς Βουκουρεστίου ἀρ. 4.

Ἀπὸ τῆς 28 Αὐγούστου, θὰ λειτουργῇ εἰς Μυτιλήνην τὸ νεόκτιστον Ξενοδοχεῖον «ΞΕΝΙΑ».

Πλὴν τοῦ ἀτμοπλοίου «ΑΔΩΝΙΣ» ὑπάρχει ἀεροπορικὴ συγκοινωνία τῆς ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ μὲ δύο ἀεροπλάνα ἡμερησίως.

Παρακαλεῖσθε νὰ ἐπιδείξετε τὸ παρὸν εἰς τὸ πρακτορεῖον διὰ τὴν κράτησιν τῶν θέσεων καὶ νὰ τὸ φυλάξετε διότι θὰ σᾶς ἐπιτρέψῃ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκδηλώσεις.

Σ' ἕνα εἰδυλλιακὸ τοπεῖο μὲ αἰωνόβιες ἐλιές, κάτω ἀπὸ τὰ ἀσημένια φυλλώματα, ἔκτισε ὁ φημισμένος τεχνοκρίτης καὶ μεγαλύτερος καλλιτεχνικὸς ἐκδότης τῆς Γαλλίας E. Teriade τὸ Σπίτι τοῦ Θεόφιλου καὶ τὸ σιόλισε μὲ τὶς ζωγραφιές του.

Ἐδῶ τελειώνει ἕνα ὥμορφο παραμύθι καὶ ὁ καταφρονεμένος ἀλαφροΐσκιωτος "παλαβὸς" ζωγράφος τῆς Βαρειᾶς ξαναγυρίζει τιμημένος στὸν τόπο ποὺ τὸν γέννησε, ὕστερα ἀπὸ τιμὲς καὶ δόξες ποὺ γνώρισε σιὰ Παλάτια τοῦ Λούβρου, στὸ Παρίσι.

Ἔτσι ἡ φουρτουνιασμένη ψυχή του θὰ ἀναγαλλιάζεται τώρα ποὺ τὸ ἔργο του βρίσκεται μέσα στὸ φυσικό του πλαίσιο, συνταιριασμένο ἀπόλυτα μὲ τὴν ὁλόγυρά του βουκολικὴ γαλήνη καὶ ἁρμονία.

Ἐσᾶς, ποὺ ἀγγίζει ἡ τέχνη καὶ τὸ παραμύθι τοῦ Θεόφιλου σᾶς καλοῦμε νἀρθῆτε στὴ Βαρειὰ Μυτιλήνης, ν' ἀνοίξουμε μαζὶ τὴ πόρτα τοῦ Σπιτιοῦ του.

Η Πρόσκληση των Εγκαινίων

Άφιξη του Κατακουζηνού για τα εγκαίνια του Μουσείου Θεόφιλου τον Αύγουστου 1965

Τα εγκαίνια του Μουσείου Θεόφιλου από τον
Άγγελο Κατακουζηνό το 1965

Ο Γιώργος Σεφέρης υπογράφει το βιβλίο των επισκεπτών των εγκαινίων για το Μουσείο Θεόφιλου.

Το βιβλίο αυτό είναι από το 2008 το βιβλίο επισκεπτών του Ιδρύματος Κατακουζηνού

Ο Teriade θέλησε να χαρίσει
Στον Κατακουζηνό 15 έργα του
Θεόφιλου για να τον ευχαριστήσει
για την προσφορά του.
Εκείνος κράτησε δύο έργα, για το
ιατρείο του και τους ασθενείς του,
μια που πίστευε ότι η τέχνη
θεραπεύει. Τα υπόλοιπα τα χάρισε
στο Μουσείο Θεόφιλο στη Λέσβο.

Ο «Εσταυρωμένος»
Συλλογή Ιδρύματος Κατακουζηνού,
Δανεισμένο στο Μουσείο Μπενάκη,
στην Πινακοθήκη του Ν. Χ. Γκίκα

Τοπίον Κωνσταντινουπόλεως, Έργο Θεόφιλου 1930

Συλλογή Ιδρύματος Κατακουζηνού

Η Οικία Κατακουζηνού μέσα στον χρόνο

Η Οικία Κατακουζηνού
1980-1997

Τα χρόνια πέρασαν και μετά τον θάνατο του Άγγελου Κατακουζηνού το μαγευτικό διαμέρισμα της Αμαλίας 4 άρχισε να χάνει τη λάμψη του. Η κατάσταση επιδεινώθηκε μετά και τον θάνατο της Λητώς Κατακουζηνού το 1997. Τα τελευταία 15 χρόνια που έζησε χωρίς εκείνον δεν ήταν εύκολα και σίγουρα δεν υπήρχε η διάθεση ούτε και η οικονομική άνεση για να διατηρηθεί η οικία. Η Λητώ όμως προτίμησε να στερηθεί υλικά πράγματα παρά να πουλήσει το ίδιο ή τα υπάρχοντα του. Θέλησε σύμφωνα με τη διαθήκη της να παραμείνει η οικία Κατακουζηνού σαν μνήμη και σαν τόπος έμπνευσης για τις επόμενες γενιές. Χωρίς να το ξέρει χάρισε στην Αθήνα το δικό της «Μουσείο της Αθωότητας» όπως ο Παμούκ στην Κωνσταντινούπολη με τη διαφορά ότι το δικό της ήταν βασισμένο μια αληθινή ιστορία δύο ανθρώπων που αγαπήθηκαν πολύ και που φιλοξένησε σπουδαίους ανθρώπους από όλο τον κόσμο.

Η Οικία Κατακουζηνού
2000-2007

Βασικοί του Ιδρύματος, προβλήματα και στρατηγική

- Να κατανοήσει το κοινό την αποστολή και λειτουργία του σπιτιού-μουσείου ενός επιστήμονα (και όχι, π.χ., καλλιτέχνη).

- Να γίνει αποδεκτή και σεβαστή η τελευταία θέληση της ιδρύτριας του Ιδρύματος Λητώς Κατακουζηνού, η οποία ήταν να παραμείνει η μνήμη της ιστορίας του Άγγελου Κατακουζηνού και της οικίας του και να αποτελεί τόπο έμπνευσης και δημιουργίας.

- Να ανταπεξέλθει στα έξοδά του με τα πενιχρά οικονομικά που είχε από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του (και όχι μόνο στον καιρό της κρίσης).

Καιροί κρίσης. Στρατηγικές δράσης

- Συνεργασία με άλλους φορείς: φιλοξενία στην Οικία Κατακουζηνού, δανεισμός σε άλλους μουσειακούς και εκθεσιακούς χώρους, κοινές δράσεις.

- Διάθεση επικοινωνίας.

- Προσβασιμότητα ερευνητών και κοινού στις συλλογές και το αρχείο.

- Τόλμη στις εκθεσιακές επιλογές με γνώμονες την ποιότητα και την ανάδειξη νέων ή μη γνωστών καλλιτεχνών

- Αναζήτηση χορηγών και εναλλακτικών μεθόδων αξιοποίησης της περιουσίας του Ιδρύματος.

Τα παράδοξα του να προσπαθείς να συνεργαστείς με το Κράτος

Το Ίδρυμα δεν έχει ποτέ λάβει οιαδήποτε χρηματική υποστήριξη από οιονδήποτε κρατικό φορέα.

Κανένας εκπρόσωπος του κράτους δεν το έχει ποτέ επισκεφθεί υπηρεσιακά.

Παραταύτα έχει μπει στο Μητρώο των Πολιτιστικών φορέων και ήταν ένας από τους 24 φορείς που επιλέχτηκε το 2011 και 2012 ανάμεσα σε 600 φορείς για να χρηματοδοτηθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού. Η χρηματοδότηση αυτή αν και υπάρχει ακόμα στο διαδίκτυο δεν του δόθηκε ποτέ

Έργο του Μάϊπα, συλ. Ιδρύματος Κατακουζηνού

Δ/νση Εικαστικών Τεχνών

Αποτελέσματα Επιχορηγήσεων 2011

Ίδρυμα Αγγέλου & Λητώς Κατακουζηνού	‘Εκθεση του ζωγράφου Χρήστου Κεχαγιόγλου με τίτλο: « Η κιβωτός του νου»	6.000

- Στην αξιολόγηση των φορέων και των προτεινόμενων δράσεων ελήφθησαν υπ' όψη τα εξής κριτήρια:
- - το κύρος του φορέα στη σύγχρονη πολιτιστική πραγματικότητα
- - η ποιότητα του ετήσιου προγράμματος δραστηριοτήτων του φορέα,
- - η εμβέλεια της πολιτιστικής δράσης του φορέα,
- - η δυνατότητα συμβολής των δράσεων του φορέα στην ανάπτυξη του εικαστικού γίγνεσθαι,
- - η συμβολή του φορέα στη δημιουργία και ανάδειξη δικτύων επικοινωνίας με το διεθνή εικαστικό χώρο
- - η οργανωτική επάρκεια του φορέα για την υλοποίηση και αξιοποίηση του προγράμματός του,
- - η εγκυρότητα της πρότασης μέσα στη σύγχρονη εικαστική πραγματικότητα στην Ελλάδα και διεθνώς
- - η ποιότητα της αμιγώς εικαστικής πρότασης
- - η εμβέλεια της δράσης σε σχέση με τους στόχους της
- - η προοπτική σύνδεσης της δράσης με τη διεθνή εικαστική σκηνή
- - η συμβολή της δράσης στην ανάπτυξη του εικαστικού διαλόγου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
- - η εξασφάλιση της επιστημονικής και επαγγελματικής επάρκειας των συντελεστών και της οργάνωσης της δράσης
- - η παρουσία στοιχείων έρευνας, ευρεσιτεχνίας, πρωτοτυπίας, νεωτερισμού και προσαρμογής στα νέα δεδομένα της αγοράς,

Δ/νση Εικαστικών Τεχνών
Αποτελέσματα Επιχορηγήσεων 2012

Ίδρυμα Αγγέλου & Λητώς Κατακουζηνού	Έκθεση με τίτλο: «Εικαστικές συνομιλίες με τη Γενιά του ’30 στην Οικία Κατακουζηνού»	6.000

Η οικονομική κατάσταση του Ιδρύματος Κατακουζηνού

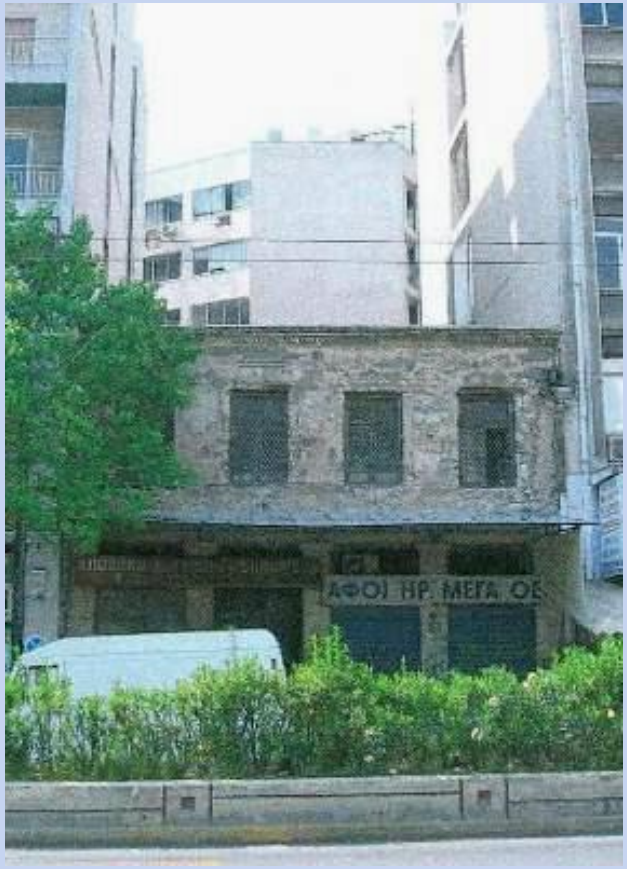

Έξοδα Ιδρύματος

- Ανακαίνιση και συντήρηση της Οικίας Κατακουζηνού
- Δόσεις δανείου που συνάφθηκε για την αποπεράτωση της ανακαίνισης
- Κοινόχρηστα και λογαριασμοί
- Φόροι
- Έξοδα λειτουργίας

Ενεργητικό Ιδρύματος

- Οικία Κατακουζηνού: χώρος, συλλογές και αρχείο
- Ένα ακίνητο σε δρόμο του Πειραιά σε κακή κατάσταση, που για γραφειοκρατικούς λόγους δεν έχει ακόμα αξιοποιηθεί.
- Χορηγίες
- Εθελοντική εργασία μελών Διοικητικού Συμβουλίου

Καιροί κρίσης. Στρατηγικές δράσης:

Διάθεση επικοινωνίας.

- Άμεση απάντηση σε αιτήματα και ερωτήματα κοινού και συναδέλφων, «ανοικτή» στάση στο επίπεδο των πληροφοριών.

- Προτεραιότητα στη διαδικτυακή επικοινωνία. Ο ιστότοπος ολοκληρώθηκε πριν ανοίξει ο χώρος.

- Προσωπική επαφή των επιμελητών με το κοινό σε κάθε στάδιο και σε κάθε περίσταση.

- Άμεση ενημέρωση για κάθε βήμα του Ιδρύματος και κάθε ανακάλυψη για την ιστορία της Οικίας Κατακουζηνού μέσω του διαδικτυακού newsletter.

Προσβασιμότητα ερευνητών και κοινού στις συλλογές και το αρχείο.

- Υποστήριξη με υλικό και συνεντεύξεις τριών μεταπτυχιακών εργασιών στο Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Μουσειολογία» του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας κυρίας Ματούλας Σκαλτσά και το Τμήμα Μουσειολογίας Αθηνών.

- Χρήση μεγάλου αριθμού φωτογραφιών και αρχειακού υλικού στις εκδόσεις του Ιδρύματος και στον ιστότοπο.

- Αναζήτηση χρηματοδότησης για ψηφιοποίηση και ανάρτηση στο διαδίκτυο των συλλογών και του αρχείου.

Αποτελέσματα της διάθεσης επικοινωνίας.

- Υψηλή επανεπισκεψιμότητα.

- Εμπλουτισμός των γνώσεών μας και του υλικού σε σχέση με τη θεματική του Ιδρύματος από διάφορες πηγές, ακόμη και από ερευνητές του εξωτερικού (π.χ. σχετικά με την αλληλογραφία Teriade-Ά. Κατακουζηνού).

-Συνεργασίες με ιδιώτες και άλλους φορείς.

Στρατηγική του Ιδρύματος ήταν πάντα η τόλμη στις εκθεσιακές επιλογές με αποκλειστικό γνώμονα την ποιότητα, ανεξάρτητα από τις δυσκολίες.

Παράδειγμα: The Bee Kingdom, CITIES

1. Δύσκολο υλικό (γυαλί).

2. Άγνωστοι Καναδοί καλλιτέχνες στην Ελλάδα.

3. Επίσκεψη των καλλιτεχνών και άμεση επαφή τους με το κοινό.

4. Η έκθεση αγνοήθηκε από τον τύπο, ακόμη και από την πρεσβεία του Καναδά, αλλά ενθουσίασε όσους την επισκέφθηκαν.

Cities

Πόλεις

Μια έκθεση γλυπτικής σε γυαλί και ζωγραφικής για τις πόλεις του 21ου αιώνα και του μέλλοντος.

The Bee Kingdom

Τρεις νέοι καλλιτέχνες από τον Καναδά

Phillip Bandura
Ryan Marsh Fairweather
Tim Belliveau

Οικία Άγγελου και Λητώς Κατακουζηνού

Ενα σπίτι-μουσείο στο κέντρο της Αθήνας

Λεωφόρος Αμαλίας 4
Πλατεία Συντάγματος, Αθήνα

www.katakouzenos.gr

25.09 - 4.10.2009
4-8 μ.μ., είσοδος ελεύθερη

Galerie Nadania Idriss
New Glass Art and
Photography Berlin

Στο πλαίσιο των
Ευρωπαϊκών Ημερών
Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2009.
Υπό την αιγίδα
του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ένα χρόνο αργότερα το Pergamonmuseum του Βερολίνου κάλεσε τους Bee Kingdom να εκθέσουν στους χώρους των μόνιμων συλλογών του.

Καιροί κρίσης. Στρατηγικές δράσης: Αναζήτηση χορηγών και εναλλακτικών μεθόδων αξιοποίησης της περιουσίας του Ιδρύματος.

- Το Ίδρυμα χρωστά τη λειτουργία του στις χορηγίες και τις δωρεές της Εθνικής Τράπεζας, του Ιδρύματος Λεβέντη, της Εθνικής Ασφαλιστικής, και πολλών μικρών δωρεών.

- Εναλλακτικές χρήσεις του χώρου: θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις με το μικρότερο δυνατό αντίτιμο

-Εκδόσεις αρχειακού υλικού

Φωτογραφία από την έκθεση των Bee Kingdom

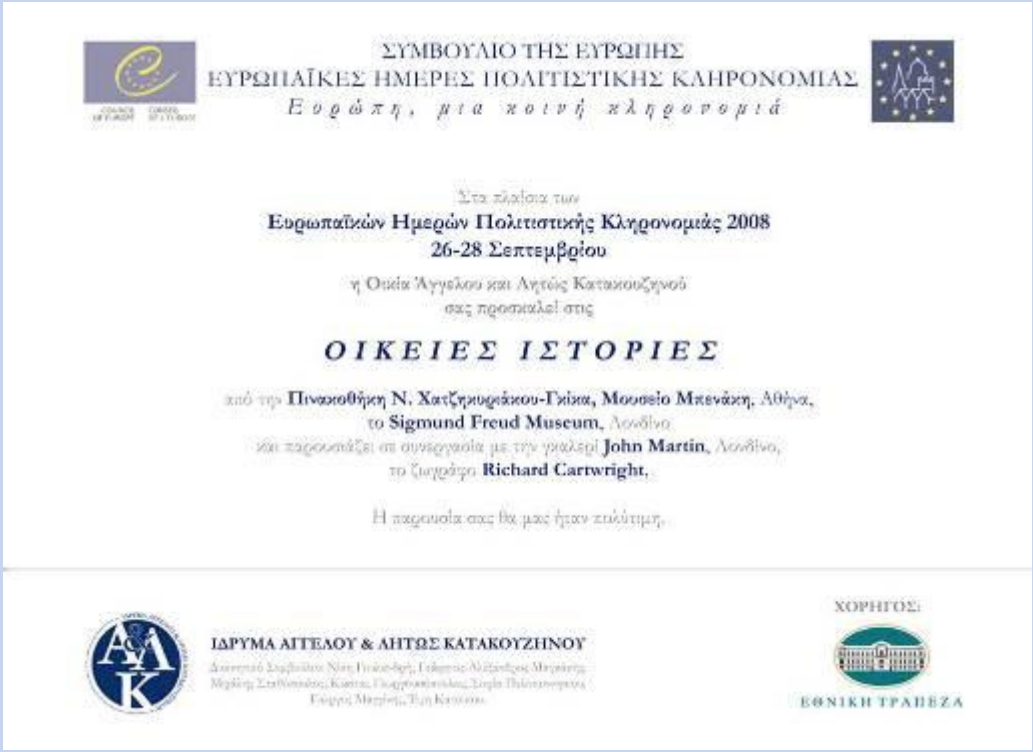

Η αφορμή για την αναβίωση της οικίας Κατακουζηνού στάθηκαν οι Ευρωπαϊκές Ημέρες της Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2008 που είχαν σαν θέμα «Κατοικία και Οικείες Ιστορίες».
Αναζητήθηκαν χορηγοί και συνεργασίες με φορείς στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.
Επιτεύχθηκε η συνεργασία με το **Μουσείο Μπενάκη** (ένα δωμάτιο του σπιτιού έγινε το ατελιέ του Ν.Χ. Γκίκα), και με το **μουσείο Freud** στο Λονδίνο (στήθηκε στο γραφείο του Κατακουζηνού μια φωτογραφική έκθεση με εικόνες από το γραφείο του Freud αλλά και αναμνήσεις από το ταξίδι του στην Ελλάδα το 1903). Ταυτόχρονα για να μην προβληθεί μόνο η μνήμη και το παρελθόν ζητήθηκε η συνεργασία και με μία πολύ γνωστή αίθουσα τέχνης του Λονδίνου την **John Martin Gallery** και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα τη δουλειά ενός σύγχρονου καλλιτέχνη του Richard Cartwright.
Με αυτή την πολιτική της εξωστρέφεια και των συνεργασιών ξανασυστήθηκε ο Κατακουζηνός και η οικία του στο ευρύ κοινό.

Φωτογραφίες από δωμάτιο του σπιτιού έγινε το ατελιέ του Ν.Χ. Γκίκα, και από την συνεργασία με το μουσείο Freud.

Χαιρετισμός του Διευθυντή του Μουσείου Freud

Μια παράλογη απορία γεννήθηκε στο μυαλό του Freud όταν βρέθηκε στην Ακρόπολη το 1904 -ήταν η πόλη μπροστά στα πόδια του αληθινή; Όμως και όλοι οι επισκέπτες σε κάποιο μουσείο αφιερωμένο σε μια γνωστή προσωπικότητα μοιάζουν με τον Freud στην Αθήνα και βιώνουν μια εξίσου εξωπραγματική στιγμή: Άραγε το πρόσωπο που γνωρίζουμε από τα έργα του να έζησε πράγματι σε αυτό το σπίτι; Είτε βρισκόμαστε στο γραφείο του Καθηγητή Κατακουζηνού ή του Καθηγητή Freud, η προσοχή μας παλινδρομεί ανάμεσα στα αντικείμενα που ο προηγούμενος κάτοικος του σπιτιού άφησε πίσω του και τα "εσωτερικά μας αντικείμενα" που τον αντιπροσωπεύουν στα μάτια μας. Κάθε μουσείο είναι μια Ακρόπολη: είναι ένας τόπος όπου η πραγματικότητα περιβάλλεται από φαντασία.

Michael Molnar: Director
Freud Museum

Φωτογραφίες από την έκθεση των έργων ενός σύγχρονου καλλιτέχνη του Richard Cartwright.

Έργο του Richard Cartwright

Η Οικία Κατακουζηνού το 2008

Από το 2008 μέχρι σήμερα η οικία Κατακουζηνού λειτουργεί ως μουσείο και φιλοξενεί ποικίλες εκδηλώσεις σύμφωνα με την επιθυμία της Λητώς Κατακουζηνού. Στόχος των εκδηλώσεων ήταν να αποταθούν σε μικρούς και μεγάλους, να παρουσιαστούν έργα τέχνης ενσωματωμένα στην οικία και να φιλοξενηθούν εκδηλώσεις εκπαιδευτικού αλλά και ψυχαγωγικού χαρακτήρα.

Χρήστος Κεχαγιόγλου, Η Κιβωτός του Νου, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2011

Γνωριμία με το ζωγράφο Χρήστο Κεχαγιόγλου

Η εξωστρέφεια και η συνεργασία με τον ιδιωτικό αλλά και τον δημόσιο τομέα ήταν πάντα στους στόχους του Ιδρύματος Κατακουζηνού.
Μεγάλη επιτυχία είχε η ημερίδα αλλά και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που σχεδιάστηκε για τους μαθητές Λυκείου της χώρας για να τους εμπνεύσει ότι η δημιουργία είναι μία απάντηση σε εποχές κρίσης.

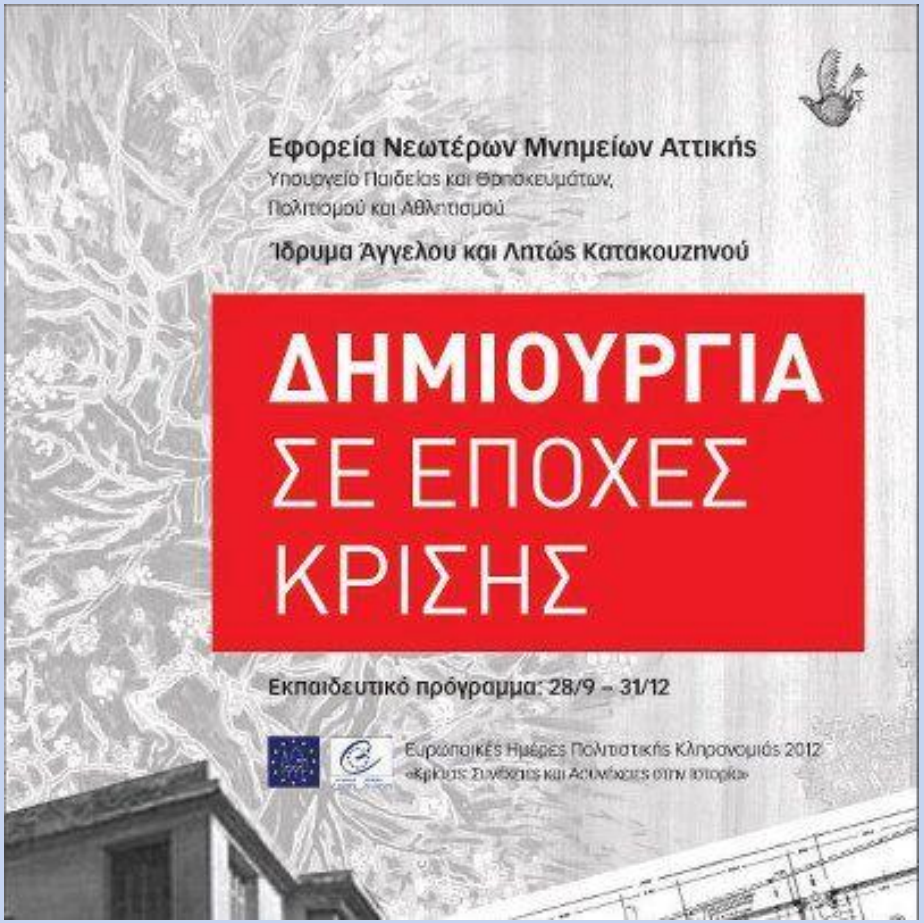

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Η φιλοσοφία ζωής του Άγγελου Κατακουζηνού (1902-1982)

- Σπούδασε στη Γαλλία νευρολογία και ψυχιατρική και γνώρισε παγκόσμια αναγνώριση. Υπήρξε αδελφικός φίλος με τον Ν.Χ Γκίκα και διατηρούσε στενές σχέσεις με τους εκπροσώπους της γενιάς του'30, προσφέροντας αμισθί τις υπηρεσίες του.
- Τα χρόνια της Κατοχής συνέταξε με τη βοήθεια συναδέλφων του σχέδιο για την οργάνωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης όταν θα απελευθερωνόταν η χώρα.
- Παράλληλα με την ιατρική αγωνίστηκε για όσα πίστευε πως θα βελτίωναν την ποιότητα ζωής στη χώρα του και θα αναδείκνυαν τους πολιτιστικούς θησαυρούς της. Αφιερώθηκε στην ανάδειξη του Θεόφιλου από το 1925 μέχρι το τέλος της ζωής του και πέτυχε τη δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου.
- Δημιούργησε σχέσεις με τους πνευματικούς ανθρώπους της Γαλλίας και οργάνωσε συμπόσιο με τον Albert Camus και Έλληνες διανοούμενους που συζήτησαν για το μέλλον του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού το 1956.
- Το 1954 οργάνωσε στο σπίτι του την «πρώτη έκθεση Ελληνικής Μοντέρνας Τέχνης» προς τιμήν του Marc Chagall.
- Συμετείχε στην Ίδρυση της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης και παρέμεινε πρόεδρός της για 12 έτη.
- Κινητοποίησε τον πνευματικό κόσμο και τον τύπο και διέσωσε από την αντιπαροχή την οικία Μαυρομιχάλη, όπου στεγάζεται σήμερα το παράρτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα.
- Επί 30 έτη προσέφερε εθελοντική εργασία στο Institut Pasteur ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και ως Πρόεδρος και τιμήθηκε για την προσφορά του από την Γαλλική Κυβέρνηση.

Είναι από τις σπάνιες φορές που ο χώρος λειτουργεί ως κρίσιμος συνθετικός όρος της σκηνικής πράξης: η οικία Κατακουζηνού δεν φιλοξενεί απλώς την παράσταση Μεσοπόλεμος της ομάδας Κανιγκούντα -δίνει νόημα στο περιεχόμενό της, την εμπλουτίζει με την απτή αλήθεια των αντικειμένων της, τη φορτίζει με συμβολικές εντάσεις-, αλλά η θέα της Βουλής από τη βεράντα της πρόσοψης αποτελεί ένα φυσικό background με τέτοια δυναμική νοηματοδότησης που καμιά θεατρική σκηνογραφία δεν θα μπορούσε να πετύχει. Πηγή: www.lifo.gr

Φιλοξενήθηκαν θεατρικές παραστάσεις όπως ο Μεσοπόλεμος, που έγιναν δεκτές με διθυραμβικό τρόπο από το κοινό και τον τύπο.

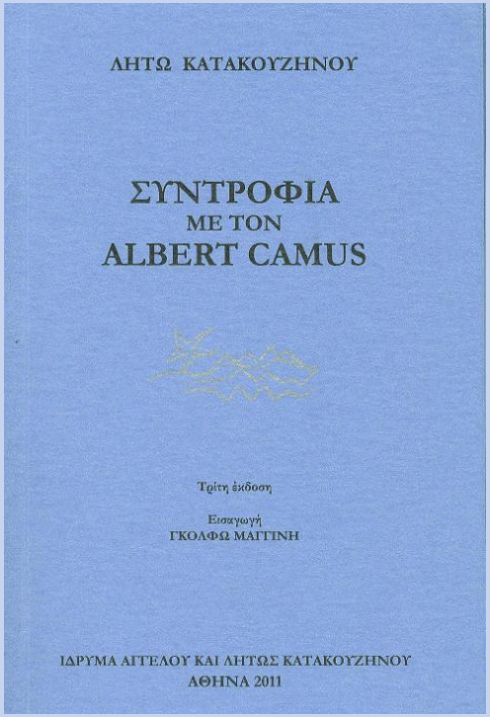

Μεγάλη απήχηση είχε και η θεατρική απόδοση του βιβλίου της Λητώς Κατακουζηνού «Συντροφιά με τον Albert Camus».

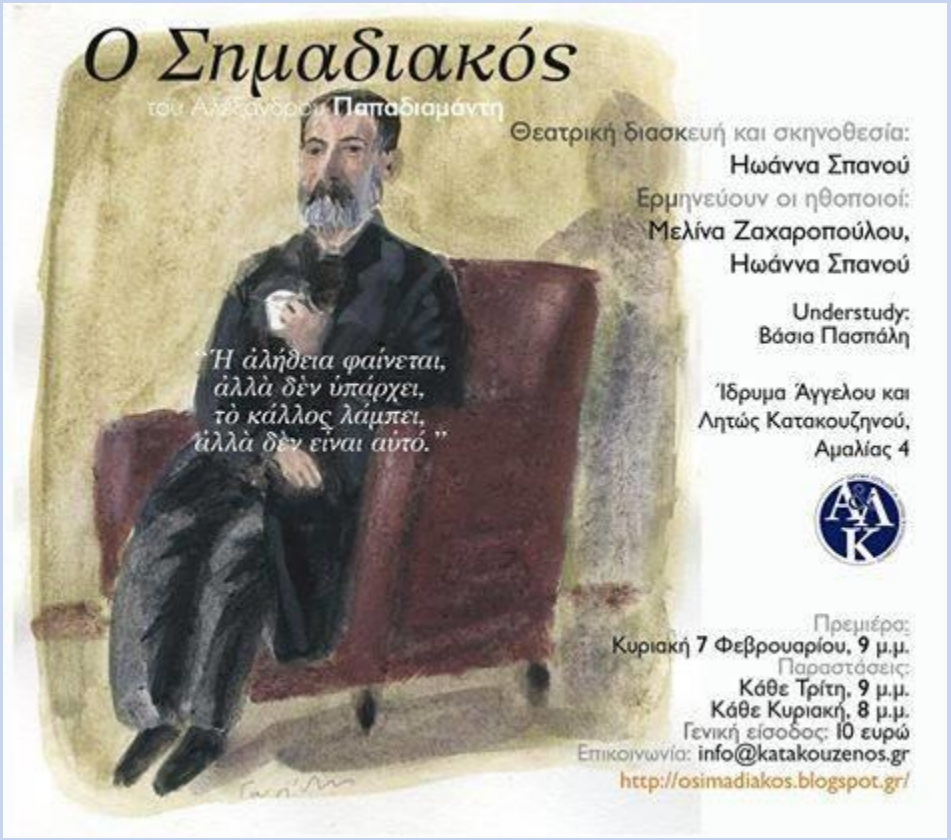

Επιλέχτηκαν ακόμα και «δύσκολα» έργα όπως του Παπαδιαμάντη, τα οποία κέρδισαν το κοινό και τους κριτικούς. Μια δικαίωση του Ιδρύματος να επενδύει στην ποιότητα και όχι στην εύκολη επιλογή.

Φιλοξενήθηκαν πολλές μουσικές βραδιές και μια όπερα δωματίου.

Ιδιαίτερες εκθέσεις και δραστηριότητες όπως σεμινάρια καλλιγραφοθεραπείας φιλοξενήθηκαν με επιτυχία στο χώρο.

Στις εκθέσεις που γίνονται υπάρχει μεγάλη διάθεση συνεργασίας με τους καλλιτέχνες και εδώ βλέπετε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Το έργο αυτό της Βικτώριας Καρβούνη παρουσιάζει το τελευταίο σημείωμα του Άγγελου Κατακουζηνού προς τη Λητώ, γραμμένο από 150 άτομα. Δίπλα στα σημειώματα κρέμεται ένα φόρεμα της γυναίκας του. Τα σημειώματα και το φόρεμα εκθέτονται στην ντουλάπα του Κατακουζηνού και ταυτόχρονα ακούγεται ένα γαλλικό τραγούδι που λέει για τη «ζωή που φεύγει».

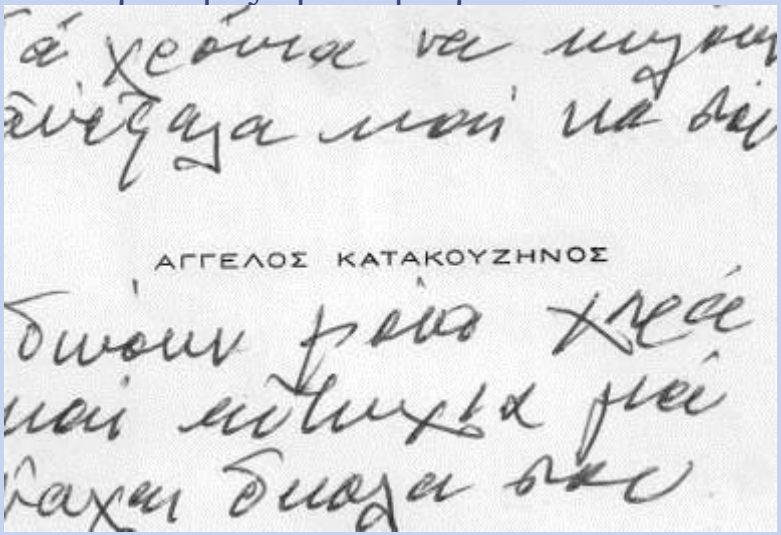

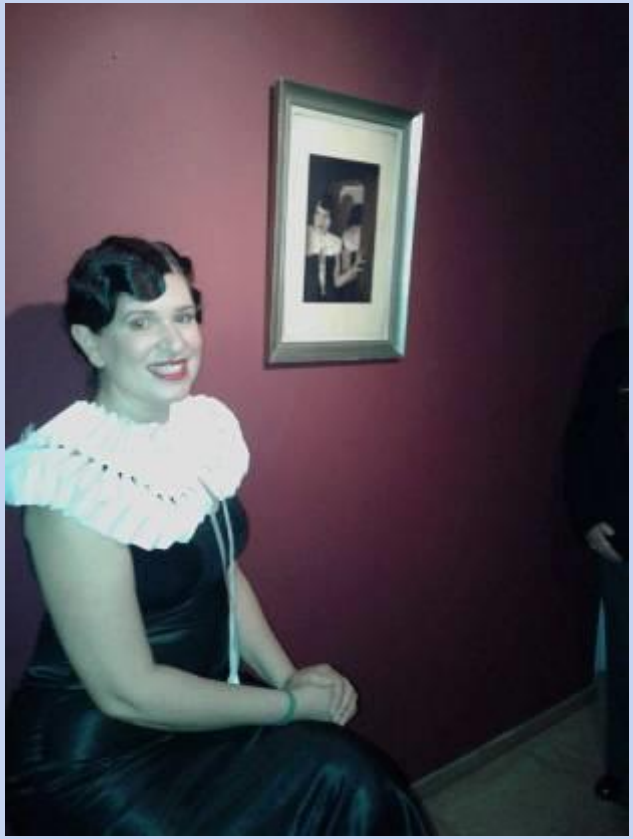

Μία ξεχωριστή στιγμή ήταν και η έκθεση για την Μυκονιάτικη Φορεσιά, στην οποία 20 καλλιτέχνες πλαισίωσαν με τα έργα τους την φορεσιά που δημιουργήθηκε για το λαογραφικό μουσείο Μυκόνου.

Κατά καιρούς φιλοξενούνται και δρώμενα για τους μικρούς φίλους του Ιδρύματος, αναγνώσεις παραμυθιών και παραστάσεις που έχουν σαν στόχο να αγαπήσουν τα παιδιά το διάβασμα και την λογοτεχνία.

Παρόλο την οικονομική στενότητα του Ιδρύματος, κατά καιρούς ο χώρος παραχωρείται δωρεάν για διάφορες εκδηλώσεις, όταν αυτές αφορούν σε ειδικές ομάδες κοινού, όπως τα παιδιά.

Οι περισσότερες εκδηλώσεις του Ιδρύματος είναι δωρεάν όπως οι εκθέσεις και οι ομιλίες που γίνονται στο χώρο. Εδώ ο Θοδωρής Καλλιφατίδης μιλάει για την ζωή του, στο ελληνικό κοινό το 2009.

Εκδόσεις

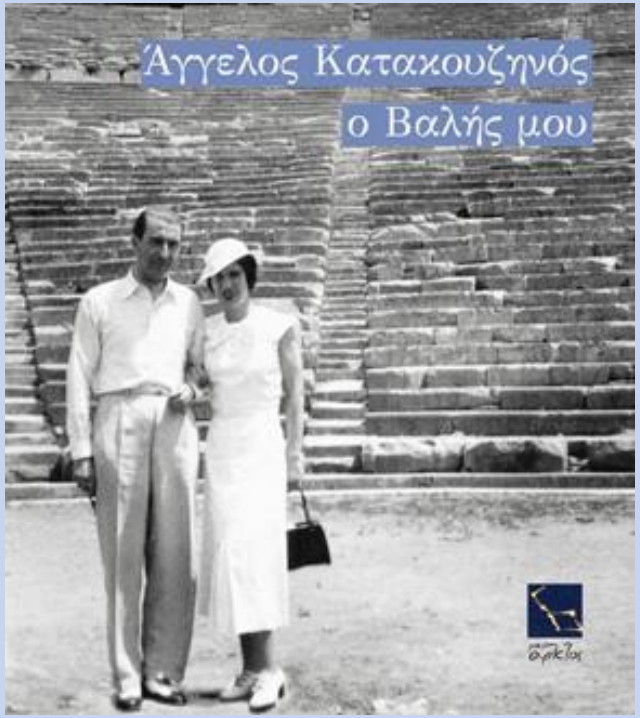

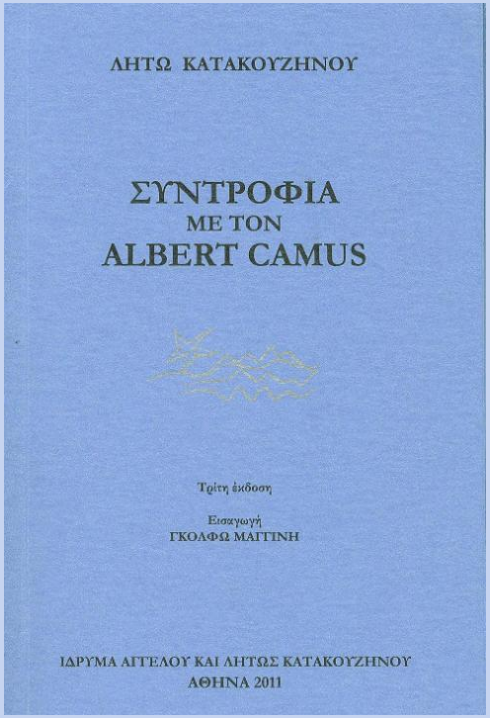

Έμφαση δόθηκε στο να εκδοθούν βιβλία σε σχέση με το Ίδρυμα. Επίσης υπάρχει συνεχής συνεργασία με το Πανεπιστήμιο και τα τμήματα Μουσειολογίας και έχουν ήδη εκπονηθεί πέντε μεταπτυχιακές εργασίες βασισμένες στην Οικία Κατακουζηνού και το αρχειακό υλικό, οι οποίες βαθμολογήθηκαν με άριστα.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΑΣΤΕΡ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Πρόεδρος Καθηγητής Δημήτριος Ραπακούλιας και τα μέλη του ΔΣ του Ομίλου Φίλων Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ, έχουν την τιμή να σας προσκαλέσουν **την Δευτέρα, 16 Μαΐου 2016, ώρα 19:00** σε **εκδήλωση**, στο **Αμφιθέατρο του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ**, με **προσκεκλημμένη ομιλήτρια** την κυρία **Σοφία Πελοποννησίου-Βασιλάκου**, Μουσειολόγο, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Άγγελου και Λητώς Κατακουζηνού, με θέμα:

Άγγελος Κατακουζηνός, ο Ιατροφιλόσοφος της γενιάς του'30.

Σε συνεργασία με το Ίδρυμα Άγγελου και Λητώς Κατακουζηνού, με την ευγενική υποστήριξη της Διοίκησης του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ

18 Μαΐου 1963
Ο Άγγελος Κατακουζηνός υποδέχεται στην αυλή του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ τον Πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας Στρατηγό Ντε Γκωλ

Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ, Βασ. Σοφίας 127 – 115 21 , Αθήνα Μετρό Αμπελόκηποι
Πληροφορίες : Όμιλος Φίλων ΕΙΠ, Βασ. Σοφίας 127, Τηλ. 2106478897 email: omilosfilon@pasteur.gr, omilosfilon@gmail.com

Τα τελευταία χρόνια έχει ζητηθεί από διάφορους φορείς (Ευαγγελισμός, Ινστιτούτο Παστέρ, Βυζαντινό Μουσείο) να πληροφορηθούν για την ιστορία του Άγγελου Κατακουζηνού, πράγμα που σημαίνει ότι το έργο του Ιδρύματος έχει βρει απήχηση στην τοπική κοινωνία.

Κοιτάζοντας προς το μέλλον

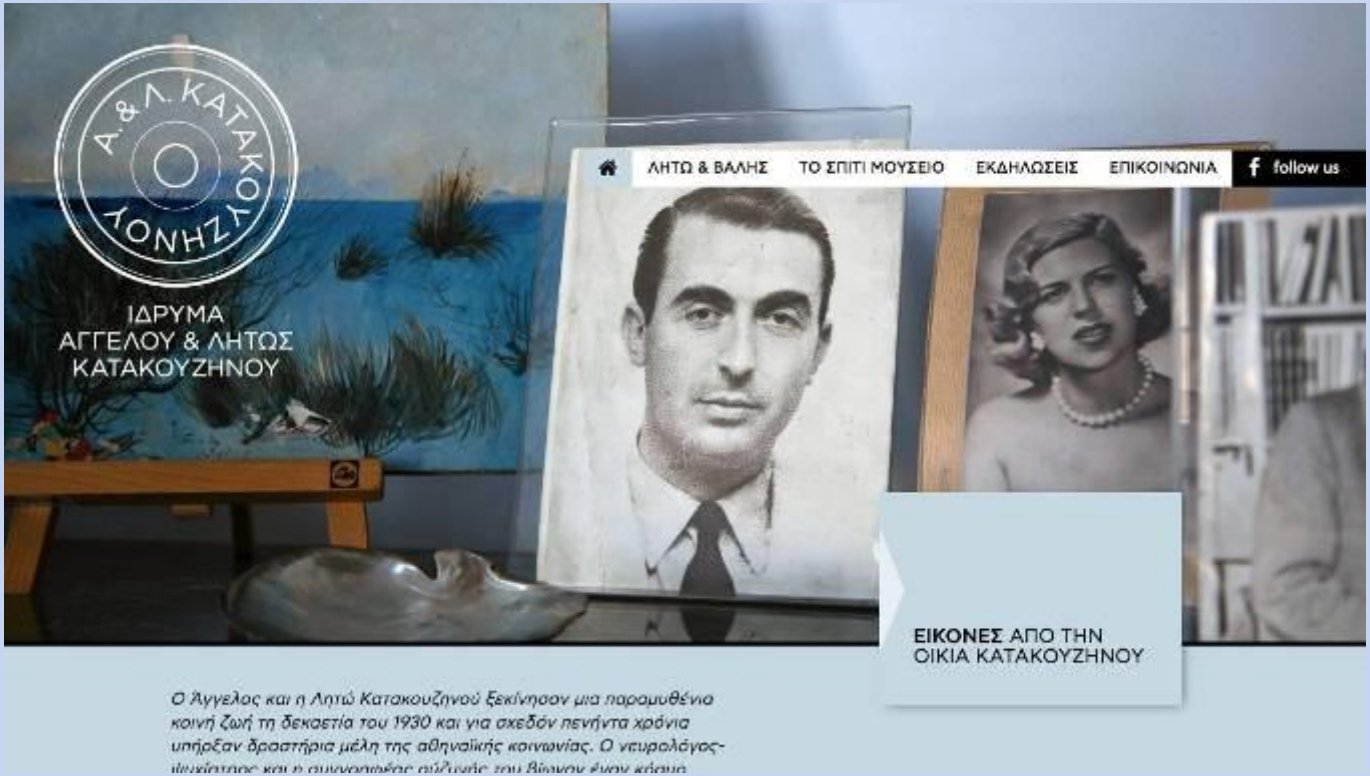

Μέσα στη φιλοσοφία του Ιδρύματος Κατακουζηνού είναι να επιδιώκει την βελτίωση και είναι ενδεικτικό ότι μετά από 8 χρόνια λειτουργίας, και παρόλη τη δύσκολη οικονομική κατάσταση, το ΔΣ του Ιδρύματος αποφάσισε να ανανεώσει και να εμπλουτίσει τον διαδικτυακό τόπο του Ιδρύματος και να αλλάξει το λογότυπό του.

Επίσης υπήρξαν αλλαγές και στην επανέκθεση των αντικειμένων σε κάποια από τα δωμάτια της οικίας Κατακουζηνού επιδιώκοντας να εκπλήξει το κοινό που την επισκέπτεται και να στρέψει την προσοχή του σε κρυμμένες λεπτομέρειες.

Επιδιώκονται συνεχώς νέες συνεργασίες όπως αυτή με την ομάδα hιστορισταί. Η ομάδα αυτή, ορμώμενη από το αρχειακό υλικό του Ιδρύματος, φωτίζει πτυχές της Ελληνικής ιστορίας και καλεί το κοινό να συμμετέχει σε συζητήσεις μαζί με ιστορικούς και λογοτέχνες.

Το κίνητρο πίσω από την θέληση να διασωθεί η κληρονομιά του Κατακουζηνού και της διατήρησης της οικίας του

- Σεβασμός στη θέληση της ιδρύτριας που στερήθηκε ώστε να κληροδοτήσει στο ελληνικό κοινό ένα σπίτι-μουσείο του νεότερου ελληνικού πολιτισμού.

- Προστασία της σύγχρονης πολιτιστικής κληρονομιάς, ελάχιστα δείγματα της οποίας σώζονται.

- Ανταπόκριση και ενθουσιασμός όσων επισκέπτονται την Οικία Κατακουζηνού και όσων θέλουν να δημιουργήσουν σε ένα βιωμένο χώρο.

-Να μη χαθεί η ελπίδα ότι ακόμα και σε δύσκολες εποχές, το όνειρο και η δημιουργία μπορούν να μας δώσουν δύναμη και να μας κρατήσουν ενωμένους σε κοινό σκοπό.

Σχόλια επισκεπτών

Όλγα Κοσμά: Ένας ακόμα λόγος να πεις πως αξίζει στην Αθήνα να ζεις

Marylee Hardenbergh : This is an amazing museum! The current exhibit shows vibrant Greek artists demonstrating their considerable skills at creating pieces especially designed for the rooms in the museum. The apartment itself holds an atmosphere of the creativity and intimate yet cosmopolitan life of a famous Greek psychiatrist who was friends with Faulkner and a myriad of other movers and shakers in 1930's Athens. To walk through the rooms is both stirring and calmingI highly recommend taking a break from the busy city life to experience a beautiful exhibit in a captivating place… delicate and enthralling!!

Κωνσταντέλλου Μαρία: Στις 13/3 επισκεφτήκαμε με την ομάδα του μεταπτυχιακού της Ιατρικής αυτό το συγκλονιστικό σπίτι- μουσείο του Άγγελου και της Λητώς Κατακουζηνού. Ομολογώ πως οι γνώσεις μου για αυτόν τον άνθρωπο πριν από αυτή μας την επίσκεψη ήταν πολύ περιορισμένες, κάτι που άλλαξε όταν ήρθαμε σε επαφή με αυτό τον χώρο.Μπαίνοντας στο σπίτι αυτό νιώθεις πως είναι ζωντανό η ενέργεια του είναι απίστευτη! Πέρα απ το τεράστιο έργο του ίδιου στον χώρο της Ιατρικής ο πολιτισμός που «παράχθηκε» μέσα απ αυτό το σπίτι αποτελεί κομμάτι της Ιστορίας μας. Είναι απίστευτο πως οι σημαντικότεροι Έλληνες και όχι μόνο καλλιτέχνες έχουν αφήσει το στίγμα τους εκεί!! Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ανθρώπους που με τον προσωπικό τους κόπο έκαναν δυνατή αυτή την αξέχαστη εμπειρία που όλοι πρέπει να ζήσουν! Είμαι και εγώ με τη σειρά μου στη διάθεση σας για ότι χρειαστείτε ! Φιλικά Κωνσταντέλλου Μαρία Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Ιατρικής

Δώρα Θανοπούλου: Σε κανένα άλλο μέρος δεν μπορείς να προσεγγίσεις τόσο καλά την «αίσθηση» που θα πρέπει να απέπνεε η αστική Αθήνα κατά τις δεκαετίες ’50 – ’70. Αρκεί να ανοίξεις την είσοδο της πολυκατοικίας επί της πολυσύχναστης Αμαλίας και ευθύς μεταφέρεσαι σε έναν άλλο κόσμο. Ανεβαίνοντας τα σκαλιά (αυτά τα σκαλιά που είχαν ανέβει τόσοι και τόσοι θαυμαστοί, από τον Σεφέρη, τον Χατζηκυριάκο-Γκίκα και τον Χατζιδάκι έως τον Faulkner και τον Camus) ο χρόνος αρχίζει να κυλάει πιο ήρεμα και ατμόσφαιρα είναι αρχοντική. Το σπίτι είναι άψογα διατηρημένο και η ηθική των υπεύθυνων του χώρου παραπέμπει στην αυθεντική ανθρωπιά που σπάνια βρίσκει κανείς στις ημέρες μας. Ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί ελεύθερα από δωμάτιο σε δωμάτιο. Ανάλογα με το ειδικό ενδιαφέρον του καθενός, το σπίτι μπορεί να προσφέρει μια ευρεία γκάμα προσλαμβανουσών. …Για τη βόλτα και μόνο, το μάτι ευφραίνεται βλέποντας τη θέα από το όμορφο μπαλκόνι του διαμερίσματος (μία θέα που κάνει και τους πιο δύσπιστους να δουν τη Βουλή με άλλο μάτι). Προσωπικά, ένιωσα μαγικά, μπόρεσα να «ταξιδέψω» σε άλλα μέρη και σε άλλους καιρούς και εμπνεύστηκα ακόμη και για τη δική μου γενιά – τη γενιά του ’90. Για να δούμε αν θα καταφέρουμε κι εμείς να βγάλουμε μία γενιά του ’30 – δική μας και αλλιώτικη, μα αντίστοιχη, όπως όμορφα διατύπωσε η υπεύθυνη κυρία του χώρου!

Ευχαριστούμε
Σοφία Πελοποννησίου-Βασιλάκου